

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk számla:

25.342

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Idők fordulóján.

Szilveszter éjszakáján nem egy esztendő, hanem egy egész történelmi korszak tűnt bele a multba. Minden megváltozik körülöttünk és minden megváltozik bennünk. Négyéves világháború és évtizedek diplomáciai eredményeit, öröknek hitt bástyáit látjuk rombadőlni, óriási erőtelődések, átesoportosítások zajlanak a nemzetek világátfogó életében s miközben ez a földrengető vajadás a tetőfoka, a kristályosodás felé közeledik, ízelítőnek fellángolt a gránátok lobbanása is. Csak ízelítőnek, mert az ellenfelek ma még versengve keresik a jóbarátokat és kémlelik a várható újabb ellenfeleket. Semmi sem áll abból, ami volt, minden új, mindent előlről kell kezdeni, mint Deák Ferenc mondotta a rosszul gombolt mellényre, hogy ki kell gombolni és újra kell kezdeni az egészet. A világ mellényét is rosszul gombolták húszéve s most csinálhatják újra.

Csakhogyan ezen a mellényen tömérdek az érdekgomb és mindenki másként nézi a helyes sortrendet. Addig cibálják, míg széttépik a mellényt s itt áll a világ meztelenül, ruhátlanul. Új arculatot, friss öltözképet kell keresnie s ugyanakkor az egyes nemzeteknek is új háziruháról kell gondoskodniuk. Új színek, új szabás egyszerre otthon és kívül a határokon, ugyan hogy bírja el az emberiség ezt a kettős erőpróbát?

Hadianyag van hozzá bőségesen, de elég gazdagok-e az erkölcsi raktárak? Csakugyan győztes lesz-e az, aki győz? Marad-e elég ereje ahhoz, hogy a közös emberi eszmények zászlaja megmaradjon azon a magaslaton, ahova annyi évszázad és évezred véres-verejtékes fejlődése felemelte? Bűnhődnie kell-e az egész világnak azért, mert húsz évvel ezelőtt néhány olyan úr csinált térképet, akik a földrajzot, történelmet és a gazdasági törvényeket nem ismerték eléggé, vagy egyáltalában nem ismerték? Azért, mert ők néhányan ezekből a tantárgyakból beszekundáztak, most az egész emberiségnek kell pótvizgára menni s néhány ember baklővései miatt elbukjék ezen a vizsgán az egész földteke?

Kábítóan nehéz kérdések azok számára, akik nem készültek rájuk, de nekünk sem könnyűek,

pedig mi két évtizeden át tudtuk, hogy a pótvizsgának be kell következnie. Készültünk rá. Átmentünk az edző szenvedések egész válogatott iskoláján. Éhezünk és szegyenkeztünk. Volt időszak, amikor megfagyott bennünk már a remény szikrája is. Mi nem dárídóztunk a háború után, hanem vezekeltünk, valóságos és rántukmált bűnök szörnyű súlya alatt roskadoztunk. Így lettünk mi elszánt ordasok. Kemények és józanul számítók. Ahányszor a térképre ránéztünk, tudtuk, hogy nem marad így. Biztosan tudtuk, hogy eljön az átrendezés ideje és azt is tudtuk, hogy akkor olyan vihar lesz, amilyen még nem volt a földön. Mondtuk is eleget, de ki hallgatott ránk?

Most itt a vihar, a lét és nemlét kérdésének vihara. Szörnyű fellegekkel s egyelőre csak a vilámlom fényével. Bármilyen legyen a most indult küzdelem eredménye, bennünket rosszabb már nem érhet, mint amit Trianonban műveltek velünk. Mi mindent megnyerhetünk s ha mégis összetörne bennünket a vihar, akkor összetörök a mai értelemben vett egész emberiség is, hogy azután valami cseppfolyós, ködös masszából Ádám—Évától kezdődjék az egész előlről. Ha ennek a háborúnak nem ez a kataklizma, hanem valamelyik félnek szokásos hadigyőzelme lesz a vége, akkor a békeasztalnál mi méltó helyet kapunk, mert azt most már mindenki tudja, hogy a Duna völgyében csak körülöttünk és csak velünk rendeződhetik el az igazi rend.

Mikor, hogyan jutunk el ehhez az asztalhoz, nézők maradunk-e mindvégig vagy nekünk is sorompóba kell állani, micsoda válságokat és küzdelmeket kell addig átvészelnünk, ezek ma még kérdőjelek. De eljutunk oda, ez bizonyos.

Bátran és bizalommal léphetjük át ezerkilencszáznegyven küszöbét, de a dátumot jegyezzük meg magunknak jól. Az iskolákban úgy fogják majd tanítani ezt a dátumot, ahogyan mi tanultuk a hajdani korszakjelző évszámokat. Ezerkilencszázharminckilenc még a nekikészülődés esztendeje volt, a korszakváltozás látható formái majd csak most kezdenek kibontakozni, hogy a következő évek során eljussanak a kiteljesedéshez.

Isten segítségét kérjük árva nemzetünknek arra az útra, amin az emberiség ezerkilencszáznegyvenben elindul. Ő megtartott itt bennünket annyi viharon át, meg fog most is tartani, mert hivatásunk van itt a Duna két szép partján. Olyan hivatásunk, amit senki más nem tudna betölteni, csak mi, magyarok, éppen rokonalanságunknál és egyedülállónak teremtett faji mivoltunknál fogva.

Bűncselekmény, baleset, szerencsétlenség?

Tanulságos nyomozások rovatunkban ismételtén közöltünk eseteket, melyeknél az első, futólagos megállapítások azt a fellejtést látszottak igazolni, hogy bűncselekmény történt. Csak a részletes nyomozás után mondhatta a nyomozó, hogy mégsem bűncselekmény, hanem baleset következéseivel áll szemben. Más esetben szerencsétlenséget állapítottak meg ott, ahol, látszatra bűncselekmény történt. De megfordítva is: nem egy esetet hallottunk. A nyomozónak soha sincs egyszerű, könnyű dolga. Felkészültségét — hogy eredményes legyen a munkája — szüntelenül fokoznia kell. Ez a célja annak a cikksorozatnak is, melyet fenti címen közölni kezdtünk és amelyben különös súlyt helyezünk olyan ismeretek adására, melyeknek birtokában több bizonyossággal kezdhünk olyan esetek tisztázásához, melyeknél első pillanatra ép úgy gondolhatunk bűncselekményre, mint balesetre, vagy szerencsétlenségre. A csendőrnek tisztáznia kell az esetet s munkájához — hisszük — jó támpontokat adunk e cikkekben. Hangsúlyozzuk, hogy támpontokat, azt mondhatnánk talán, hogy általános ismereteit kívánjuk bővíteni, de kimondottan azzal a céllal, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekmények nyomozásánál könnyebben feleljenek meg azokra a kérdésekre, melyeket a Szolgálati utasítás 392. pontja kötelezően előír. A cikkeket Dr. Putnoky István v. egyetemi tanársegéd, beosztva az Igazságügyi minisztériumba — írta és bocsátotta rendelkezésünkre.

IV.

A chinin.

Délamerikában, 1600 körül — a monda szerint — az egyik benszüllött váltólázat kapott. Sokat szenvedett

vele s amikor a lázrohamok erősödni kezdtek, szinte esztét vesztve bolyongott az erdőben, majd összeesett és eszméletlenül feküdt a roham elmúltáig.

Egy ilyen lázroham alkalmával olyan erdő-részbe tévedett, melynek kis tisztásán hatalmas fa feküdt a földön. Vihar döntötte ki. A hatalmas záporosó nyomait meg lehetett találni egy jókora tócsa képében, ami a kis tisztás közepén összegyűlt. Ebbe a tócsába dőlt bele a fa is és valószínűleg, benne ázott már néhány nap óta. A benszüllöttet szomjúság kínoztta, magas láza volt, így szinte ösztönösen nekihasalt a tócsának és nagyot ivott a vízből. Rettenetesen keserű volt az ital, de bámulatos hatást váltott ki, mert a benszüllött váltóláza elmúlt tőle.

Így indult el hódító útjára a chinafa, amelyet rövidesen csodálatos lázcsillapító hatású növénynek ismertek. A monda szerint a benszüllött a chinafa hatóanyagát itta a tócsa keserű vizéből, mert az abba belezuhant fa chinafa lévén, kérgében levő hatóanyaga a vízbe oldódott.

A lázcsillapító anyagot tehát a chinafa kérgében találták meg s az első időben a gyógyítók úgy rendelték, hogy a lázas betegeknek a fa kérgét kellett rágesálni. Később a kérget porrá törték s azt szedték a lázas emberekkel. Amint a kémiai tudomány előbbrehaladt, sikerült a kérgében lévő lázcsillapító anyagot tiszta állapotban előállítani, egy fehér, rendkívül keserű ízű por alakjában. Ezt a port nevezték el chininnek.

A chinin azóta is közismert lázcsillapítójává vált az emberiségnek s ma már nem csupán lázcsökkentő, hanem a maláriának egyetlen gyógyszer is.

Van azonban a chininnek a most ismertetett hatásain kívül egy harmadik tulajdonsága is, melyet felelőtlen emberek bűnös célra használnak fel.

Üzenet Suominak.

Drága testvér, kis Suomi,
ezer éve egy a sorsunk:
a világ hálája folytán
homlokunkon tövist hordunk!
Tinektek a történelem
ezer tóból fonta oda,
s minket vértanuvá emelt
a Kárpátok véres orma!

Ott északon glóriázó
északi-fény csábult rátok
s minket csalt a csodaszarvas
s kergettük a délibábot.
Nektek ott, nekünk meg itt
testvértelen hullt a vérünk,
örvény között sziklaszirt, vagy
bástya volt finn-ugor népünk.

Elszakadtunk s új hazánkban
szenvedve és küzdve, élve
pogánytgyőző, Istenbízó
hittel állunk ezer éve.

Kulturát hirdet a zászlónk,
vállunk Krisztus-kereszt nyomja —
mégis ránk zuhog az átok:
galád népek bosszúszomja.

De a kardunk erős, éles,
keleti-kar büszke kardja,
mit őserő tart a kézbe
s jaj annak, ki megragadja.
S most, hogy ismét vérzivatar
zúdult rátok ártatlanul,
nem féltünk. Mert hisszük hittel,
hogy veletek vagyon az Úr!

Vajnemőnen ősi lantján
sírjon a dal halkan, némán
s habok csöndes csobogása
lesz a finn szív dobogása.
Ez a szép finn dal!
Duna-Tisza rónatája
a Kárpát szent koronája
visszhangozza fel az égrre,
hogy az ő drága testvére
a finn meg nem hal,
soha meg nem hal!

Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy.

A chininnek e hatása abban áll, hogy bizonyos mennyiségű chininpor bevétele után alhasi vérbőség jelentkezik, ami nőknél ezenkívül még méhgöresökben is nyilvánul. Ha a chinin adag még nagyobb, úgy már mérgezési tünetek is fellepnek, fülzúgás vagy időleges sükettség (chinin-sükettség), azonkívül látási zavarok (tüzes karikák táncolnak a szeme előtt), ami időleges vaksággá is erősödhetik. Szerencsére ezek a tünetek nyomtalanul eltűnnek, bár érzékenyebb nőknél gyakoriak a súlyosabb mérgezések is, melyek öntudatlansággal járnak. Előfordultak chininmérgezés kapcsán halálos esetek is.

Mint említettük, a chinin nagyobb adagban a méhre fejt ki göresös összehúzó hatást. A méh-göres különösen akkor fokozott, ha abban kezdeti embrió, illetve magzat van. Az erős méhgöres folytán a méh faláról részben vagy egészben leválhatik a hozzátapadt megtermékenyült pete vagy embrió s az elvetélés (abortus) megindulhat. Természetesen ez nem minden esetben következik be. Nem mondhatjuk tehát a chinint biztos hatású elvetélést okozó anyagnak, de azok közé a szerek közé sorolhatjuk, melyek gyakran okozzák az elvetélést vagy az elvetélés megindulását.

A chininnek ezen vetélést kiváltó hatását úgy a szülésznők, mint kuruzslók, sőt még a „tapasztaltabb” asszonyok is, leányok is jól ismerik. Tekintettel arra, hogy a chinin recept nélkül kapható, a vele való mesterkedés úgyszólván semmi akadályba sem ütközik. Mert ha a gyógyszerész nem is adja ki a nagyobb mennyiségű chinint, az érdekelt egyszerűen úgy segít magán, hogy pl. fél grammos adagokban 5–6 különböző gyógyszerárban beszerzi a megfelelő mennyiséget s minden gyógyszerárban kijelenti, hogy az neki csupán lázesillapításra szükséges. A több helyről összeszedett chinint azután nagyobb mennyiségben nyeli le s forró fürdővel együtt próbálja az abortust megindítani.

Természetesen a chinin hatását, pontos adagolási módját és a bevehető legnagyobb mennyiség határát a hozzá nem értők nem ismerhetik. Éppen ezért igen gyakran előfordul, hogy túlsok chinint szednek be, ami túlhaladva a sükettség, vakság vagy fülzúgás és látási zavarok fokozatain, mérgező hatást fejt ki s a mérgezett eszméletét veszítve, eszméletlenségbe eshet, vagy elpusztulhat.

Mit talál a nyomozó az ilyen esetekben?

A chinint kétféle alakban szokták elkészíteni, ú. m. kerek táblácskákban és porban.

Ha a mérgezett vagy abortáló táblácskákban szerezte azt be, úgy rendszerint összetöri vagy vízben próbálja feloldani. A chinin azonban vízben rosszul oldódik s így a pohár vagy eszéje alján mindig találunk üledéket, mely fehér porból vagy kisebb morzsákból áll. Ha az üledéket óvatosan megizleljük, roppant erős keserű ízt érzünk. (A chinin minden gyógyszer között a legkeserűbb.)

A másik esetben porban szerezhetik be, amikor papírtokokban kapják meg a fehér chininport. Rendszerint a papírtokokat vagy az asztalon, vagy valamilyen eldugott helyen felfedezhetjük. A poralakban beszerzett chinin ugyancsak rosszul oldódva vízben — ha azt abban elkeverték —, a pohár alján a fehér üledék megtalálható.

Az a lehetőség is fennáll, hogy receptre vásárolták s akkor a kiszolgáltatót zaeskon vagy dobozon a következő felírások valamelyikét olvashatjuk:

1. Chininporok. 2. Chininum hydrochloricum. 3. Chininum sulfuricum. 4. Lázesillapításra 1 port. 5. Láz esetén 1 port stb.

A poralakú chinint keserű íze miatt ostyában szeretik bevenni s rendszerint több ostyát készítenek elő, mint amennyire a porok számához viszonyítva, szükség lenne. Ilyenkor az ostya maradványait meg lehet találni.

Három lángész.

Írta: NYÁRY ANDOR.

Hárman voltak együtt, a század három büszkesége: Kovács András, Suta Nagy István és a billiárdgolyófejű Bagoly Ábris.

Ez a három ember így egy csokorba fűzve, olyan díszes társaság volt, hogy hozzá hasonlót még lámpással sem lehetett volna találni az egész ármádiában.

A századparancsnok egyszer — hogy valami hasznát vegye a három embernek — elküldte őket úgy negyedőrajásnyira, azzal a parancsal, hogy menjenek át a jobbra elterülő kis erdőségen és az erdő széléről nézzék meg, ha úgy tetszik, kémleljék ki, hogy a völgyben nem cirkálnak-e orosz járőrök. Mind a három embernek külön-külön elmondta a „nehéz” parancsot s mikor azok egyenként és együttesen is megesküdtek égre-földre, hogy a parancsot tetőtől-talpig megértették, a századparancsnok megkérdezte Suta Nagy Istvánt:

— Hát mondd meg nekem te Suta Nagy István, hogy mi a feladatod?

Suta Nagy István teleszívta tüdejét a jó friss hegyi levegővel, aztán kemény hangon, mint akiről látszik, hogy tudja, mit beszél, megszólalt:

— Átmegyünk ezen az erdőn, itt jobbról a baloldalon, aztán az erdő széléről megsejleljük, hogy a völgyben van-e muszka járőr.

— Nagyszerű! bólintott a századparancsnok, aztán Kovács András felé fordult, majd végezetül a billiárdgolyófejű Bagoly Ábris felé és őket is megkérdezte a kötelességük felől.

Kovács András ugyanúgy vallott, mint az előtte szóló Suta Nagy István, a billiárdgolyófejű Bagoly Ábris pedig úgy, ahogyan Kovács András.

Mínt hogy a három bajtárs ezenképpen kötelességének teljes tudatában volt, a parancsnok megnyugodott és még azon órában szélnek eresztette őket.

A három ember elindult a jelzett erdő felé. Átbukdácsoltak rajta s negyedóra múlva annak rendje és módja szerint kiérték a szélére. Mivel majdnem az egész úton négykézláb mászkáltak, most felálltak és néztek. Öt egész percig néztek a völgyet szótlanul és nagy kötelességtudással, majd az ötödik pere legvégén Kovács András szörnyű bizonyossággal megszólalt:

— Nincs muszka!

Azzal társaira nézett, hogy ehhez a megállapításhoz vajjon ők mit szólnak.

Bagoly Ábris bólintott és nagy megkönnyebbüléssel ő maga is megállapította:

— Fia sines!

Magzat elhajtási esetek chininnel. (Dr. Friedli Rezső egyetemi m. tanár vizsgálatai nyomán.)

Egy 30 éves asszonyt eszméletlen állapotban szállították kórházba, itt pár óra múlva meghalt. A boncolás abortust állapított meg, ezt pedig valamely szernek bevétele okozhatta. Az 500 g-nyi vegyes szervben a chinin nyomait találtuk.

Egy fiatal asszony abortálás után meghalt. Előzőleg lappangó cukorbaja miatt insulin-injekciókat kapott. Kezdetben az volt az orvosok gyanúja, hogy talán az insulin volt romlott. Ezt a föltevést a Közegészségügyi Intézet ezirányú vizsgálatai megdöntötték. 500 g-nyi vegyes szervben 17.6 mg. chininre utaló anyagot találtunk.

Sz. K.-né egy szülésznőtől porokat kapott, hogy terhes állapotát megszakítsa, célját elérte. A nyomozó által megtalált, el nem használt por, szintén chinin-sulfat volt.

L. A. hajadon elleni hasonló bűnügyben lefoglalt 0.5 g-os gyógyszeres por felerészben sósavas chininnek, felerészben pedig kalmopyrinnek bizonyult.

Egy bajba jutott leány terhességének megszüntetése céljából magzatelhajtást kísérelt meg önmagán, vérmérgezésben meghalt. Azt suttogták, hogy a férfi ismerőse nagyobb mennyiségű chinint vettett be vele. A 680 g-nyi vegyes szerv részletében a chininnek csak a nyomai voltak kimutathatók.

Higanymérgezések.

Ki ne ismerné a hőmérőknél használt fehér ezüstös színű higanyt, amelynek vékony szála fel és alá száll attól függően, hogy melegebb vagy hidegebb-e az időjárás? Ugyanilyen higany van a lázmérő hosszú, vékony csúcsában is. A higanyszál emelkedése

mutatja meg, hogy a beteg láza mennyit növekedett, vagy mennyit csökkent?

Érdekes tulajdonsága a higanynak, hogy melegben erősen kiterjed, hidegben összehúzódik. Ezt a tulajdonságát használják fel a hőmérők készítésénél is és ma már elengedhetetlen szükségletét pótolja úgy az orvosi tudománynak (lázmérés), mint a meteorológusoknak (hőmérsékletmérés). De pótolhatatlan a kémiában, fizikában, gyáripárban, üzemekben, műhelyekben, földművelésben is.

Eppen ilyen mindennapos a higany az orvosi gyakorlatban is, ahol kiterjedten alkalmazzák fertőtlenítésre, már nem mint tiszta higanyt, hanem ennek vegyületét, a szublimátot.

Van a higanynak ezenkívül egy másik vegyülete is, amelyet különösen kis gyermekeknél használnak hashajtóként. Ezt az ártatlan hatású szert kalomelnek nevezik.

Se szeri, se száma a higanyvegyületeknek s ezekre — kivéve a kalomelt — általánosságban jellemző, hogy igen erős mérgek. Áldásos hasznót hajtának, ha becsületes ember kezébe kerülnek, de borzalmas rombolást végeznek, ha bűnös kezek emberélet kioltására használják.

A nyomozó gyakran talál higanymérgezéses eseteket, melyek természetesen nemcsak bűnös szándékból, hanem tudatlanságból, vigyázatlanságból vagy végzetes tévedésből kifolyólag is előfordulhatnak. Csakis abban az esetben fog a nyomozó világosan látni, ha ismeri a higanyvegyületek különböző fajtaikat, alkalmazási lehetőségeit stb. Tekintettel arra, hogy a higanymérgezések — szándékos bűn képében vagy balesetként — igen gyakran előfordulnak, ezért a higannyal, valamint vegyületeivel alaposan meg kell ismerkednünk.

Aztán Suta Nagy István vette át a szót, igen értelmesen:

— Nem mer az erre gyünni, ha látja, hogy mi itt vagyunk az erdő szélén.

— Én is azt mondom! — hagyta rá a másik.

— Hát persze!

Elővették a „dóznijukat“, vastag cigarettát sodortak, rágyújtottak s mikor a komisz már jól égett, Suta Nagy István tovább folytatta előbbeni gondolatát:

— Ha már itt vagyunk, nincs más hátra, mint hogy várunk. Talán még meggondolják magukat a muszkák és jönnek.

Leültek egy sűrű bokor mögé, ahonnan a völgyre jó kilátás nyílt. Vártak. Fertályóra múlva Bagoly Ábris vette át a szót:

— Nem így köllött volna ezt csinálni — mondta nagy szakértelemmel és megmondta, hogy az ő észjárása szerint hogyan kellett volna. — Meg köllött volna várni, amíg a völgybe gyűnnek s ha már itt lettek volna, akkor biztosan megláttuk volna őket!

— Én is azt mondom — bölintott Suta Nagy István — Azoknak is van magukhoz való eszük, éppen úgy, mint nekünk!

Vártak egy órát, várták a muszkákat, hátha meggondolják magukat és jönnek, amint az előbb Suta Nagy István ajánlotta. De a muszkák nem jöttek. Megint vártak.

Azt ugyanis tudták, hogy azért küldték őket, hogy nézzék meg, hogy a völgyben nem jár-e muszka járőr, mert azt megmondták nekik. Azt azonban nem mondták meg, hogy mit csináljanak akkor, ha a völgyet már megnézték és muszkát pedig nem látnak. A maguk esze után indultak hát és egyhangúlag elhatározták, hogy várnak. Várnak mindaddig, amíg csak muszka nem jön.

Mikor már a második várakozási óra is eltelt eredmény nélkül, Suta Nagy István nyugtalanodni kezdett:

— Nem gyűnnek!

— Nemám! — felelte Kovács András. — Pedig már itt lenne az ideje. Isten tudja, meddig várhatjuk őket hiába!

— Ha má belekaptunk, ki is tartunk — emelte fel fejét Bagoly Ábris. — A parancs parancs! Addig várunk köll, amíg nem jönnek!

Kovács András felvélekedett:

— De hátha nem gyűnnek?

Suta Nagy István leintette:

— Dehogy nem gyűnnek! — böleselkedett fölényesen. — Nem hallottad a parancsot? Úgy szólt, hogy nézzük meg őket.

Mindjárt a következtetést is levonta:

— Ha nem gyűnnének, nem mondták volna! Mivel pedig mondták, hát gyűnnek is. Csak késnek. A másik kettő megnyugodott.

Az elemi higany.

Az elemi higany — amelyet tiszta állapotban a hőmérőkből ismerünk — az egyetlen fémünk, amelyik közönséges hőmérsékleten cseppfolyós. Ezüstszínű folyadék, igen nehéz. A földben — néhány helyen — mint apró higanyszemecskéket, szabadon is megtalálják, de a higany legnagyobb részét ásványaiból állítják elő. Ásványai vörös színűek.

Az elemi higany könnyen gördül s ha pl. az üvegtartályból kifolyik, úgy apró kicsiny fénylő golyócskák alakjában gurul szanaszét. Fontos és különösen nyomozói szempontból figyelemreméltó tulajdonsága, hogy már közönséges hőmérsékleten is elég erősen párolog. Párolgásának eredményeként higanygőzök töltik be a helyiséget, melyek belélegezve, súlyos higanymérgezést okoznak.

A szétgurult higanygöböket nem lehet pontosan összegyűjteni, mert behatolnak a padló hasítékaiba, a padló repedéseibe s onnan eltávolítani őket szinte lehetetlen. Már pedig ha egy lakószobában vagy olyan helyiségben, ahol emberek tartózkodnak, higany folyt szét, az mindaddig mérgezni fogja gőzével az embereket, amíg csak teljesen el nem párolgott. Ennélfogva az olyan szorozatos rosszulléteknél pl., melyeknél semmiféle egyéb támpontot nem találunk, tanácsos nagyítóval átvizsgálni a padlót, az azon található repedéseket, hogy nem találunk-e higanynyomokat. Ez különösen olyan esetekben indokolt, ahol — legyen az nikkelező üzem, üvegfoncsorozó vagy ehhez hasonló műhely — folyékony elemi higannyal dolgoznak.

A szétszóródó higany gőzölgését megakadályozhatjuk, ha a padló repedéseibe vagy azokra a helyekre, ahol a higany nyomait látjuk, kénport szórunk. A kén a higannyal olyan vegyületté egye-

sül, mely már nem illékony, nem párolog s így mérgezni nem képes.

A higany azonban nem csupán akkor mérgez, ha gőzét beleheljük, hanem mérgező akkor is, ha valamilyen úton-módon, mint folyékony elemi higany, belekerül a szervezetbe. A bélbe jutva, igen heves és görcsös hasmenést idéz elő, mely általános rosszulléttel párosul. Gyakori a halálos kimenetelű mérgezés.

Az elemi higannyal történő mérgezéseket két főcsoportra oszthatjuk.

1. Elemi higannyal (mint folyadékkal);

2. Elemi higany gőzével történt mérgezésekre.

Mindkét főcsoportnál két eset lehetséges, ú. m. szándékos és véletlen (gondatlanság, tudatlanság) okozta mérgezés.

Higanyvegyületek.

Ha az elemi fémhiganyra — erre az ezüstös folyadékra — chlór-gázt bocsátunk és azzal rázogatójuk, egy bizonyos idő eltelte után azt vesszük észre, hogy a folyós fémhigany eltűnik, illetve fehér poralakú tömeggé alakul. Azt mondják erre a folyamatra a kémiában, hogy a higany sóvá alakult át.

Az így kapott higanysó már nem rendelkezik azokkal a tulajdonságokkal, mint a fémhigany. Közönséges hőmérsékleten nem párolog, nem folyékony, a hőmérséklet emelkedése vagy csökkenésekor nem terjed ki és nem húzódik össze.

Érdekes az is, hogy ha a fémhiganyra kevesebb chlór-gázt bocsátunk, úgy a fémhigany akkor is átalakul fehér porrá, de ez vízben oldódni nem fog és mérgező nem lesz. Az ilyen előállított fehér port kalomelnek nevezzük és hashajtónál használják. (Gyermekeknél adagolják.)

De ha a chlór gázból nagyobb mennyiséget bocsátunk a fémhiganyra, az így előállított fehér

Közben az idő telt-múlt, már szürkülni kezdett.

A századparancsnoknak eszébe jutott a három ember. Az őrmesterhez fordult:

— Visszajött már Suta Nagy István és az a másik két ember az erdőszélről?

— Még nem.

— Hol az ördögben vannak?! Eddig már tízszer is visszajöhettek volna.

Az őrmester csendesen szólt:

— Kár volt azokat elküldeni. Az életembe mernék fogadni, hogy eltévedtek.

A századparancsnok megmérgesedett:

— Vegyen maga mellé négy embert és keresse meg őket!

Az őrmester kiválasztott négy jószemű bakát, aztán elindult. Bizonyosra vette, hogy egész éjszaka keresheti embereit. Úgy eltévedtek azok az erdős hegyeken, hogy ítéletnapig sem kerülnek elő. Eddig talán már nem is élnek, beleestek egy sziklahasadékba, vagy puskástól-borjústól felfalták őket a farkasok. De nagyot bámult, amikor híveit megpillantotta az erdő szélén. Éppen fekhelyet csináltak, mert úgy határozták, hogy az éjszaka kettő közülük alszik, egy meg a muszkát lesi.

Az őrmester rájuk kiáltott:

— Hát ti mit csináltok itt?

Suta Nagy István felelt a kérdésre nagy öntudattal:

— Lessük a muszkát, őrmester úrnak alássan jelentem, hogy gyün-e!

Az őrmester lélekzetet vett, hogy elűzze mérgét, aztán ránézett Suta Nagyra:

— Ki mondta nektek, hogy lessétek?

A három ember egyszerre felelte:

— A századparancsnok úr!

Az őrmester nem tudta, hogy nevéssen, vagy pedig mérgeződjék.

— Hát ha egy hétig nem jött volna, akkor is vártatok volna?

— Az a parancsnok! — válaszolta Suta Nagy István.

Az őrmester elnevette magát:

— Aztán ha jött volna, mit csináltatok volna? Mi?

A három ember a kérdésre megdöbbsent. Összenéztek. Az arcukon látszott, hogy rettentő zavarban vannak. Mindenik a másiktól várta a feleletet s mikor látták, hogy egyikőjük sem akar megszólalni, Suta Nagy István, a legokosabb emelkedett szólasra:

— A dicsőségit neki! — mondta és kivágta a nagy rejtélyt: — Azt bizony elfelejtettük megkérdezni!

És fájdalmas arccal vakargatta homlokát azon a helyen, ahol más ember az eszt szokta hordani.

por már vízben oldódni fog s a leghevesebb és legborzalmasabb mérgek egyikévé lesz. Ezt a vízben oldódó port sublimátnak hívjuk.

Meg kell ismerkednünk még egy harmadik higanysóval is, amelyet úgy állítanak elő, hogy a fémhiganyt jódval dörzsölik össze. (Mindnyájan ismerjük a jódtincturát, melyet horzsolásoknál, kisebb sebesüléseknél, mint fertőtlenítő szert használunk. Ez a jódtinctura nem egyéb, mint a fémjódnak alkohollal készült oldata. Ha a jódot nem oldjuk fel szeszben, hanem tiszta állapotban dörzsöljük össze a fémhiganyval, úgy egy újabb higanyst kapunk.) Az összedörzsöléskor eltűnik a fémhigany, eltűnik a barna kristályos kinézésű jód s a kettő átalakul vörös színű porrá, mely vízben nem oldódik. Ez a vörös por is igen mérgező. Színe után vörös higanyjodidnak nevezzük.

Végül a negyedik higanysó úgy keletkezik, hogy a sublimátot vízben feloldjuk s ebbe a vizes oldatba ammoniákgázt vezetünk. Amint az ammoniák behatolt a folyadékba, fehér por csapódik ki belőle, mely sublimátból és ammoniából áll. Igen mérges anyag, a neve *ammonias higanychlorid*.

Röviden megismerkedtünk tehát négyféle higanysóval:

1. *kalomellel* (hashajtó, bűnügyi szempontból közelebből nem érdekel bennünket),

2. *sublimáttal* (heves mérge, a szándékos és véletlen mérgezések egész tömegét okozza),

3. *vörös higanyjoddal* (erős mérge, ritkábban előforduló mérgezések okozója),

4. *ammónias higanychloriddal* (erős mérge, kozmetikai készítményekben, kenőcsökben idéz elő mérgezéseket).

A csoportosításból látjuk, hogy a kalomellel, mint ártatlan higanyvegyülettel, részletesebben foglalkoznunk felesleges. Annál fontosabb a sublimát, majd pedig a vörös higanyjodid és az ammonias higanychlorid.

1. Sublimát.

A sublimátot szabályszerűen csakis gyógyszer-tárak szolgáltatathatják ki orvosi receptre. Úgynevezett kétkeresztes mérge (††), mellyel a legnagyobb óvatossággal kell bánni mindenkinek. A gyógyszer-tárból kapott sublimát halványrózsaszínre festett pasztilla alakjában kerül az arra illetékesek kezébe s minden egyes darab fekete papirosba van burkolva. A fekete papirosra halálfej látható, alatta a felírás „mérge“ (németül: Gift). A sublimátpasztilla csomagolásán a szer gyógyszerészi vagy kémiai nevét is megtaláljuk, mely a következő: Hydrargyrum bichloratum corrosivum vagy Mercurichlorid.

Ha az így csomagolt pasztillát vízben feloldjuk, rózsaszínbe játszó folyadékot kapunk, mely undorítóan fémis ízű. A sublimátpasztillának rózsás színét azért rendelték el, mert különben a sublimát vízben feloldva, olyan víztiszta, átlátszó oldatot szolgáltatna, melyet az ivóvízzel nagyon könnyen össze lehetne tévesztetni. A sublimátnak ilyen módon való megfestése nyomozás szempontjából igen fontos. Ha az áldozat mellett halvány rózsaszínű folyadékmaradványt találunk, ha valahol üvegben ilyen színű folyadékot látunk, azonnal foglaljuk le és küldjük be a vegyvizsgáló intézetbe.

A sublimát mérgező hatását abban találjuk, hogy a sejtek fehérjét megalvasztja, elpusztítja. Testünk számokban ki nem fejezhető, végtelen sok

sejtből van felépítve. Gondoljunk egy hatalmas felhőkarcolóra, mely a tégláknak tömegtelen sokaságából van felépítve. Ami az épületnél a téglák, az a test felépítésében a sejt. Amerre a sublimát akár por, akár folyadék alakjában áthalad, az útjába kerülő összes sejteket elpusztítja.

Már igen kis mennyiségben is halálos kimeneteli mérgezést okoz. A sublimáttal mérgezett ember erős gyomorgörcsök mellett hány, hasmenése van, szédül, hideg veríték lepi el, majd eszméletét veszti s ha nem is azonnal, de néhány napon belül vesegyulladás tünetei mellett, rendszerint elpusztul.

A sublimátmérgezések közül csekélyebb számúak azok, melyet szándékosan követnek el. Ez érthető is, mert a szublimátoldat olyan undorító fémis ízű, hogy azt az áldozat azonnal észreveszi. A mérgezések legnagyobb részét az öngyilkosságok teszik ki, majd sorrendben a magzatelhajtásoknál használt sublimátmérgezések következnek, végül a sebek öblítéskor beállott mérgezések. (Ezek a legkisebb számúak.)

2. Vörös higanyjodid.

A vörös higanyjodidot vérbajnál adagolják s innen ered az a sok visszaélés, amelyet kuruzslók úgy a fémhiganyval, mint a vörös higanyjoddal elkövetnek. A hiszékeny, de amellett tudatlan beteg emberek minden kritika nélkül követnek vakon mindent, amit a javasasszonyok vagy vándorló „csodatévők“ nekik csinálnak vagy megparancsolnak. A vörös higanyjoddal pl. bedörzsölik az áldozat egész testét, vagy gőzét leheltezik be s ilyenkor minden egyes esetben fellépnek a higanymérgezés tünetei. Szerencsére a vörös higanyjodid vízben nem oldódik és élénk színe, valamint jellemző íze miatt gyilkossági kísérleteket nem igen lehet vele sikeresen elkövetni.

A vörös higanyjoddal leginkább a kuruzslási bűnözések terén találkozunk.

3. Ammónias higanychlorid.

Gyógyszerészi neve: Hydrargyrum bichloratum ammoniatum v. Hydrargyrum praecipitatum album. Kémiai neve: Mercuri amidochlorid. Ezt a fehér, súlyos, vízben nem oldódó, igen mérgező hatású port a közönséges bűnözésnél nem igen használják. A lakosság széles rétegei előtt ismeretlen s így mint mérgezőanyag, vagy mint öngyilkosságra felhasználható higanyvegyület, általánosságban nem ismeretes. Ha be is következik vele higanymérgezés, az majdnem minden esetben piperecikkekkel történik.

Az ammónias higanychlorid a bőrt erősen képes fehériteni s ezért olyan kozmetikai készítményekbe szokták tenni, mellyel szeplőt vagy egyéb foltot akarnak az arcról eltüntetni. Alkalmazása tilos ugyan, de az üzleti lelkiismeretlenség nem ismeri a gátlásokat és bizony igen sokan nagyobb mennyiségű ammónias higanychloridot tesznek az arckrémbe csak azért, hogy a fehéritő hatást meggyorsítsák. A túlzott töménységű kenőcs az arcon rövidesen sebeket okoz s a bőrön keresztül felszívódva, még egyéb bajokat is előidéz.

Az ammónias higanychloriddal történő mérgezéseknél, tehát olyan esetekben, amikor valamely kenőcs használata után fekélyek, sebek, hajhullás, stb., valamint rosszullét állt elő, első dolgunk legyen a kenőcsöt, vagy gyanús anyagot lefoglalni s azt behatóbb vizsgálat céljából a vegyvizsgáló intézetnek kell beküldeni.

(Folytatjuk.)

Az „alapkiképzés“ (E-alap) szabályzat.

Ismerteti: vitéz BALÁZS-PIRI GYULA alezredes.

Lapunk 1938. évi 1—3. számaiban ismertettük az „E—5.“ jelzésű Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat és az 1937. év őszén tervezetként kiadott „E-alap“ ideiglenes szabályzat (továbbiakban röviden: *ideiglenes*) közötti eltérést, az örsökre vonatkoztatott mérvben. A 42.741/eln. szab. szerk. — 1939. sz. H. M. körrendelettel a közelmúltban adták ki az „E-alap“ jelzésű szabályzatot *végleges* formájában (továbbiakban röviden *végleges*). Célszerűnek tartjuk az ideiglenes és a végleges szabályzat közötti eltérést is ismertetni.

A végleges „E-alap“ szabályzat 1. füzeté csak négy új vezényszót hozott: „*Imához! Térdre!*“, „*Imától! Fel!*“, „*Imához! Puskával tiszte-legi!*“ és „*Imától! Váll-ra!*“ Ezenfelül még néhányat módosított, inkább alaki, mint lényegi szempontból. A végrehajtás tekintetében azonban már több helyen találunk fontos változtatást is.

A 2. füzet (ez még ideiglenes szabályzat), mint önálló kötet a jeleket és jelzéseket tartalmazza. Ez nem más, mint az eddig több szolgálati könyvben szétszórt jelek és jelzések gyűjteménye, amire minden katonának, tehát csendőrnök is szüksége van.

Az ideiglenes és a végleges 1. füzeté közötti eltérést részleteiben az alábbiakban ismertetjük. Előrebocsátjuk, hogy a változást nem szenvedett részek megemléztetését mellőzzük, valamint a lényegbe vágó különbséget nem jelentő, tisztán szövegezési módosítások felsorolását is, mint pl. 2. pont 2. bek. (1. pont 4. bek.),* 8. pont 2. bek. (9. pont 2. bek.), 14. pont 1. bek. (18. pont), 18. pont (22. pont) stb. stb. Mellőzzük a 35. M. puskára vonatkozó határozványok ismertetését is, mert a csendőrségnél ez a puská nincs rendszeresítve.

Általános határozványok.

Az alapkiképzés meghatározásából kimaradt az „általános“ kifejezés, tehát az *alapkiképzés alatt csak a fegyvernemtől és szakkiképzéstől független alapvető katonai kiképzést kell érteni.*

2. ponthoz:

Az ideiglenes 1. pont 3. bek. szerint az „E-alap“ szabályzat az „Alapkiképzés“ anyagát teljes egészében felöleli, míg a végleges hangsúlyozza, hogy *ez a szabályzat az „alapkiképzés“ szempontjából nem teljes, mert még a Szolg. Szab., a Harcászati Szabályzat és a Kézilőfegyverek lövatasításai is alapvető szabályzatok.*

3—4. pontokhoz:

Az ideiglenes 1. pont utolsó bekezdésében foglaltak elmaradtak, mert ezt lényegében a 2. pont 3. bekezdése is tartalmazta. Újnak tekinthető a végleges 4. pont 2. bekezdésének utolsó mondata, amely szerint *azt, amit a szabályzat alakisághoz nem köt, alakiság nélkül kell végrehajtani.*

I. Fejezet.

1. §. Kiképzés puská nélkül.

A) A „Vigyázz“ állás.

A karok tartásának meghatározásánál elmaradt a „fesztelenül“ kifejezés és helyette *„természetesen*

* A zárójelben írt pontok számai — a továbbiakban is — az ideiglenes szabályzatra vonatkoznak.

nyújtva“ megjelölést használ a végleges szabályzat.

A kezek helye is más kifejezésekkel van meghatározva, mert már nem a hüvelykujjnak kell a combközépre jutni, hanem a *középujjnak a nad-rág varrásához.*

B) Fordulatok állóhelyben.

9. ponthoz (10. pont):

A fordulathoz szükséges lendület megadásához eddig a *fej rántása* nem szerepelt, most ezt is segítséggül kell venni.

Ennél a pontnál * alatt van felvéve az is, hogy az ütembeosztás csak az oktatáshoz és a begyakorláshoz szolgáló támpont.

C) Testhelyzetek.

(Az ideiglenes 12. pontja elmaradt, mert ezt a végleges 2. §. F) fejezetében foglaltak feleslegessé tették.)

10. ponthoz (13. pont):

A „*Feküdj!*“ végrehajtásának meghatározásánál elmaradt az arcvonatra való kissé részsút jobbra fekvés, ehelyett az előírás, hogy — mint a többi testhelyzeteknél is — *előre kell tekinteni.* Az ideiglenesben a „*Feküdj!*“ a „*Pedezés!*“-t is jelentette, a végleges szerint ez külön vezényszó és egy további ténykedés.

13. ponthoz (17. pont):

„*Ülj-le!*“ testhelyzet meghatározása azzal bővült, hogy most ki van mondva az is, hogy *előre kell tekinteni* úgy, mint ezt a „*Térdre!*“ testhelyzetben eddig is meg volt határozva.

14. ponthoz (18. pont):

A „*Feküdj!*“ vagy *Ülj le!*“ testhelyzetekben adott „*Pihenj!*“ figyelmeztetőre a *kényelembe való helyezkedés* meg van engedve.

D) Menet.

15. ponthoz (19. pont):

Futásban a *menetütem* az eddigi 200 lépés helyett *160-ra csökkent.*

16. ponthoz (20. pont):

„*Pihenj!*“ menet is van.

17. ponthoz (21. pont):

A „*Vigyázz menet!*“ új meghatározása, a részmozdulatok leírása sorrendjének megváltoztatásán felül még lényegbeli eltérést is mutat, amennyiben a *bal-kéz helyzetét, laposan a combhoz* (szuronyhoz) *zárva* írja elő, az eddig csak az ideiglenes 245. pont 1. bekezdésében foglaltakból volt következtethető. Ezen felül ki van mondva, hogy a *jobb kar szabadon mozoghat* és hogy a térdet szükséghez képest meg kell hajlítani.

19. ponthoz (23. pont):

Az egyes csendőr megindítása előtt is „*Menet!*“ figyelmeztetőt kell adni.

22. ponthoz (26. pont):

A „*Futás*“ elrendelésére vonatkozó parancsban a „*Futás!*“ *figyelmeztetőt előre kell helyezni*, egyébként a vezényszó nem változott, ellenben elmaradt, hogy *lépésből* csak „*Futás!*“ a vezényszó. (A 161. p.-ban (192. p.) továbbra is megtalálható! Szerk.)

A „*Futás!*“ végrehajtásának meghatározása lényegesen változott, mert elmaradtak a következők: „*Térdét emelje minden lépésnél magasra. Alsó láb-szárait lökje kiadós lépésre előre. Emelje ki csipőit.*

Vegyen egyenletes, mély lélegzetet — meghatározások. *Futásban lépést kell tartani.*

23. ponthoz (27. pont):

A mozgás (menet) beszüntetésére adott „*Állj!*” vezényszóra eddig „*még egyet*” kellett lépni, most „*még egy rövidet*”.

27. ponthoz (31. pont):

Menetközben végrehajtott fordulat 1. üteme befejeztével a *kezeket*, — éppen úgy, mint állóhelyzetben (L. 9. pont 3. bekezdését), a *testhez kell zárni*.

2. §. Kiképzés puskával.

A) Hordmód.

29. ponthoz (34. pont):

A díszőségek örei kivételével, a karabéllyal felszerelt örök a karabélyukat a szíjnál fogva *vállukra is akaszthatják*.

30. ponthoz (új pont):

A „*Futás!*” figyelmeztetőre a puskát „*Sulyba!*”, a futás beszüntetésére adott „*Állj!*” vezényszóra pedig „*Lábhoz!*” kell venni.

31. ponthoz (35. pont):

A végleges szerint a „*Pihenj!*” alatt a vállazott puskát csak állóhelyben szabad, — a szíjat elengedve, sulyának átengedni. Az ideiglenes ezt a megkülönböztetést nem említette. Ebből folyik, hogy most *menetközben*, — a menetkönnyítések előtt — a *puska szíját nem szabad elengedni*.

1. A puska hordmódja.

33. ponthoz (38. pont):

Az ideiglenes szerint a „*Vállra*” helyzetben csak a könyöknek kellett érinteni a puska ágyát; míg a végleges szerint a *könyökkel a puskát a testhez kell zárni*.

34. ponthoz (39. pont):

Az ideiglenes szerint csak az volt meghatározva, hogy a „*Lábhoz*” helyzetben a jobbkez hüvelykujjával a felsőágyat át kell fogni, míg most az is meg van határozva, hogy ez a *hüvelykujjával történő átfogás a felsőágyat belülről érje. A többi együtt tartott ujjnak eddig az ágyon elől, míg most az alsó ágyon kívül kell nyugodni*.

2. A karabély hordmódja.

Csak némi szövegezési változások vannak.

B) Fogások.

39. ponthoz (44. pont):

A végleges külön megemlíti, hogy a *puska csőtorkolatát a földhöz érinteni tilos*.

40. ponthoz (45. pont):

„*Vállra*” helyzetből „*Suly-ba!*”

Az ideiglenes szerint a „*Suly-ba!*” 1. üteménél a *puskát felülről kellett az ágyvázatoknál megmarkolni*, míg a végleges szerint a *töltényürről*; a 3. ütemnél pedig most már nem az irányzéknál, hanem az *irányzék felett kell a puskát átmarkolni*.

42. ponthoz (47. pont):

„*Lábhoz*” helyzetből „*Váll-ra!*”

Az 1. ütemnél eddig a puskát, — a jobb csuklónak balfelé való betörése után — felülről az ágyvázatoknál kellett akként átmarkolni, hogy a hüvelykujj a baloldali ágyvázat hosszában feküdjön, most csak annyi van meghatározva, hogy a *puskát*, — a jobb csuklónak balfelé való fordítása után a *töltényürről kell megragadni*.

47. ponthoz (52. pont):

„*Szerelvényt le!*”

Az ideiglenes szerint a szerelvényt hátlappal kellett földre helyezni úgy, hogy jobbra a hátimálha, balra pedig az egyéb málha kerüljön. A végleges szerint a *szerelvényt fedőlappal kellett a földre helyezni akként, hogy a hátimálha a derékszíjjal együtt alulra*, az egyéb málha (kenyértarisznya, gázalare) ennek tetejére kerüljön.

1. Karabélyfogások.

49. ponthoz (54. pont):

„*Váll-ra!*”

A 2. ütemnél eddig az volt kimondva, hogy a karabélyszíjat egészen meg kell eresztetni, most erre nézve meg van határozva az is, hogy ezt a *fogást mindkét kézzel kell elvégezni*. A végleges kiegészíti az 5. ütemet azzal, hogy befejezése után a *csőnek a vállgödörben kell maradnia*. A 6. ütem is kiegészült, amennyiben a szíjnak a fejen való átvétele utáni további teendőt is meghatározza, azaz azt, hogy a szíjjal együtt, a felső szíjkengyel alatt az alsó ágyat is át kell fogni. A 7. ütemnél eddig csak annyi volt meghatározva, hogy a „*Vállra*” állást kell felvenni, most ennek az ütemnek a mikénti végrehajtása is pontosabban van előírva.

50. ponthoz (55. pont):

„*Karabélyt a hát-ra!*”

Az ideiglenesben 5. ütemnek meghatározott fogás a véglegesben 6. ütem és ennek megfelelően a 6-ból 5-ik lett.

C) Testhelyzetek.

56—57. pontokhoz (60—62. pontok):

Az ideiglenes három felsorolt pontjában foglaltak megváltoztatott sorrendben kerültek be a végleges 56—57. pontjaiba. Elmaradt azonban az a meghatározás, hogy a puska fogások végzésénél felvett különböző testhelyzetek a tüzelési testhelyzeteikből adódnak, ehelyett csak arra történik utalás, hogy a *testhelyzeteket puskával is általában úgy kell végrehajtani, mint puska nélkül*. Ez, amint látni fogjuk, a 88—90. pontokban foglaltakból önként folyik.

„*Térdré*”-nél most a *puska pontos helye is meg van határozva és pedig a balláb hegyével egymagasságban kell támasztani a földre*.

A végleges meghatározza azt is, hogy a *testhelyzet elrendelése előtt a puskát előzőleg „Sulyba” kell vétetni*.

D) Fogások szuronyos puskával.

A szuronyos karabélyra is ugyanezek a határozványok vonatkoznak. Ez a meghatározás az ideiglenesből hiányzott.

60. ponthoz (65. pont):

„*Szuronyt fel!*”

Elmaradt a 2. ütem leírásánál az ideiglenesnek ama meghatározása, hogy a szurony feltűzéséhez a kéztövet a cső vége mentén kell a tuskére támasztani.

61. ponthoz (66. pont):

„*Szuronyt le!*”

Az ideiglenesnél az 1. ütemnél a puska csövét csak előre kellett dönteni, a véglegesnél, — mint a „*Szuronyt fel*”-nél, a *csőtorkolatot kell kissé rézsztosan balra előre hajtani*.

„*Vállra*” helyzetből „*Szuronyt szegez!*”

Az ideiglenesnél a 4. ütem végrehajtásánál a puskát úgy kellett a tusával a jobboldal mellé rántani, hogy a tusa a jobb csípő felett, a jobb alkar mentén nyugodjék, a balkarnak pedig a tölténytáska felett kellett könnyedén a testhez zárkózni. A végleges szerint a „Szuronyt szegezze!” 4. ütemének, a fent említett részletei leírásánál csak az van meghatározva, hogy a puskát úgy kell a jobboldal mellé rántani, hogy a tusanyak a jobb csípő felett nyugodjék és a balkönyök könnyedén zárkózzék a testhez.

63. ponthoz (68. pont):

„Szuronyt szegezze” helyzetből „Váll-ra!”

Az ideiglenesnél az 1. ütem befejezésekor a bal-kéz fogásának az ágyvájatokba, a véglegesnél a töltényürhöz, az irányzék alá kell csúsznia.

E) Töltés és ürítés.

66. ponthoz (71. pont):

Az ideiglenes csak a töltés és ürítés fogásainak szokásszerű, minden helyzetben való ütemszerű ismertetéséről és begyakorlásáról tett említést; míg a végleges a puská vizsgát is felsorolja és csak a szokásszerű megtanulásról szól és külön kiemeli, hogy harcban a helyzet szerint, a legegyszerűbb módon kell tölteni és üríteni.

1. Puskával.

70. ponthoz (76. pont):

„Tölts!”

Az ideiglenes szerint a „Tölts” 3. üteménél a jobb lábbal egy láb hossznyira jobbra-hátra kellett lépni, a végleges szerint jobbra-oldalt. Az ideiglenesben a 7. ütemnél maga a betöltés lábjegyzetben volt tárgyalva, míg a véglegesnél ez bele van szöve az ütem leírásának szövegébe. A 8. ütemnél most ki van mondva, hogy a zárdugattyú betolása előtt a töltényürre kell pillantani. Az ideiglenes szerint a tölténytáskát a balkézrel, most a jobbkézzel kell becsukni.

72. ponthoz (77. pont):

„Tölts” helyzetből „Váll-ra!”

Az ideiglenes az 1. ütemnél a puska fogással egyidejűleg végzendő „Félbalra át”-ról csak mint fordulatról tett említést, ami tulajdonképpen a sarkak zárását is magában foglalja és ennek dacára a 2. ütemnél záratta a sarkakat. A végleges ezt a félreértésre okot adó kifejezést kiküszöbölte azzal, hogy kimondja, hogy csak a „Félbalra át” 1. ütemét kell egyidejűleg végrehajtani.

74. ponthoz (79. pont):

„Ürits!”

Az ideiglenes szerint a tölténytáskát a tározás után kellett becsukni, a végleges szerint pedig a puská vállra vétele után. A tározás után, ha a helyzet megengedi, ismét ki kell nyitni a tölténytáskát és a tárt eltenni.

2. Karabéllyal.

78. ponthoz (82. pont):

Feltűnő, hogy a „Tölts”-nek karabéllyal történő végrehajtásánál a jobblábat továbbra is jobbra-hátra, míg a puskával jobbra-oldalt (L. 70. p. 2. bek.) kell kivenni.

F) Tüzelés.

82. ponthoz (85. pont):

Az ülő helyzetben való tüzelés elmaradt és

— mint felesleges az a meghatározás is, hogy csak tüzelőállásból tüzelünk. A testhelyzetet meghatározó körülmények közül kimaradt a tüzelés kifejezés.

83. ponthoz (86. pont):

A végleges nemcsak a csatárkiképzésnél (L. 414. pontot), hanem itt is külön megemlíti, hogy a tüzelőállás felvételénél a helyes testhelyzet megválasztásánál a rejtőzésre is gondolni kell.

84. ponthoz (87. pont):

Az ideiglenesben ábrákkal is feltüntetett mélytérdelő és magastérdelő megkülönböztető tüzelési testhelyzetek helyett a végleges általában csak a mélytérdelőt ismeri.

85. ponthoz (88. pont):

A végleges ebben a pontban külön is megemlíti, hogy a tüzelőállás elfoglalását és a benne való magatartást a csatárkiképzésre vonatkozó § tárgyalja.

87. ponthoz (90. pont):

A véglegesben a lövésnél a puska szilárdabb rögzítésére a puskaszíj használata is fel van sorolva.

88. ponthoz (91. pont):

Fekve történő tüzelésnél a lábszárakat eddig csak mérsékelten volt szabad szétnyitni, most ennek határa nincs megszabva.

A véglegesből kimaradt az ideiglenesnek az a meghatározása, hogy a célratartásnál a tusát jobbkézzel kell a vállgödörbe szorítani és hogy a puskát természetes légzés mellett a céltárgyra irányítani.

91. ponthoz (96. pont):

A csatártűzre adott példában a véglegesben a lövő is meg van nevezve, a tűzparancs ennek nevével kezdődik.

92—93. pontokhoz (97. pont):

A véglegesben, a csatártűzre adott tűzparancs példához hasonlóan a tűz beszüntetésére adott vezényszó is a lövő nevével kezdődik; a tűz beszüntetése után pedig tüzelésre készen kell maradni. Nem volt az ideiglenesben az sem, hogy az előbbi célra „Tovább tüzelj!” figyelmeztetőre kell tovább tüzelni és hogy „Fedezés!” stb. vezényszóra visszakozás előtt alapirányzékot kell állítani.

3. §. Kiképzés pisztollyal.

94—104. pontokhoz (98—110. pontok):

E téren alig hozott említésre méltó változást a végleges. Ilyen pl. az, hogy a töltés, ürítés és tüzelés közben a pisztollyra kell tekinteni, a „Tölts!” 3. ütemének leírásához * alatt a tár mikénti betöltését is leírja, a 4. ütemnél pedig most a pisztolyt előbb „Pisztolyt fogj” helyzetbe kell hozni és csak ezután ismételni, míg eddig fordítva volt előírva és végül a * alatt a pisztolytöltények mikénti tárolását is leírja.

4. §. Alaki kiképzés karddal.

105—114. pontokhoz (111—121. pontok):

Mint már az előző § ismertetésénél mondtuk, itt is alig található lényegbevágó változás. Az ideiglenes 111. pontjában írtak elmaradtak, mert a kard rántást és rejtést ütemszerű beosztásban tárgyalja a végleges. A kivont kardot „Vigyázz”-ban most a közép-, mutató- és hüvelykujj között kell tartani, eddig a mutató- és hüvelykujj között, a középujj a markolathoz támaszkodott.

(Folytatjuk.)

Hősök a tengeren.

Írta: TENGERSZ.

A német keletázsiai cirkálójának a Falkland-szigeteken történt megsemmisítéséig sok gondot okozott az angol tengeri hadvezetőségnek és hatalmas erők kifejlesztésére is kényszerítette. Erre vonatkozólag Winston Churchill, az akkori tengerészeti miniszter, a következőket írja könyvében: „Öt német hadihajó megsemmisítésére, amelyek közül csupán kettő volt páncélozva (a kiscirkálók nem páncéloztak) 30 angol hadihajót kellett sorompóba állítani, köztük 21 páncélos egységet, amelyek javarésze egyenként is anyagi túlerőben volt az ellenséges hadihajókkal szemben.

A harminc hajón felül mozgosítva voltak a cirkálójai ellen a hatalmas japán hadihajók, sok francia hadihajó és számos segédcirkáló is. A német külföldi cirkálójai működésének ebben az erőelvnyásban volt a nagy katonai jelentősége. Az erőelvnyással a honi angol flotta jelentékenyen gyengült. Ekkor lehetett volna a német tengeri hadvezetőségnek a döntést kierőszakolnia az Északi-tengeren és tengeri csatában megkísérlni az erőkiegyenlítést, ami a kis háború eszközeivel: aknarakással, buvárnaszádokkal nem sikerült, de nem is sikerülhetett.

Winston Churchill beismeri könyvében azt is, hogy az angol tengeri hadvezetőség formálisan fellegzett, akkor, amidőn december 8-án az Atlanti Óceán jeges hullámai, a Falkland-szigetek közelében, gr. Spee admirális cirkálójára felett össezsaptak s így, az ellenük kiállított tekintélyes tengeri haderők más alkalmazásra felszabadultak és az angol tengeri kereskedelem, az angol világbirodalom eme éltető ütőere, visszazökkenhetett a rendes kerékvágásba.

A coroneli és falklandi tengeri ütközetek könnyebb megérthetése érdekében szembeállok mindkettőnél a kölcsönös erőviszonyokat.

Az erőviszonyokat a legegyszerűbb módon azzal lehet érzékeltetni, ha kiszámítjuk a hadihajók egyik oldalának ágyúi által egyidőben kilőhető lövedékek súlyát. Itt meg kell jegyezni, hogy a tengeri ütközeteknél a hadihajók oldalukkal fordulnak egymás felé, mert így tudnak nagyobb tüzérségi erőt (az egész oldal összes ágyúi) kielejteni. A tengeri ütközeteknél tehát a két ellenfél egymással azonos, vagy ellentétes irányban, de egymással bizonyos távolságon, párhuzamos irányban halad, hogy ilyenképpen az oldalaik egész tüzérségét érvényesíthessék. Ha ugyanis a hadihajó orrával az ellenséggel szembe fordul, vagy pedig távolodik tőle, akkor csak a hajó orrában, illetve farában elhelyezett, korlátolt számú ágyú juthat szóhoz.

A coroneli ütközetben a hajóoldalak tüzérségi lövedékeinek összsúlya a következőképpen viszonylott egymáshoz:

Angolok:	Németek:
Good Hope . . . 707 kg.	Scharnhorst . . 888 kg.
Monmouth . . . 408 „	Gneisenau . . . 888 „
Glasgow . . . 160 „	Leipzig . . . 80 „
Összesen: 1275 kg ¹	Dresden . . . 80 „
	Összesen: 1936 kg ²

¹ Az Otranto segédcirkáló adatai ismeretlenek, de jelentékeny súlyt nem jelentettek.

² A Nürnberg a tüzérségi harcban nem vett részt.

A tüzérségi erőn felül természetesen a szemben álló hadihajók sebessége is nagy szerepet játszik. Coronelnél az angol cirkálójai egységeinek átlagos sebessége óránként 24 tengeri mérföld, a németeké pedig 23.8 tengeri mérföld volt. A német hadihajók tehát tüzérségi erejük szempontjából kimondott fölényben, a sebesség szempontjából pedig jelentéktelen hátrányban voltak. A falklandi csatánál az erőviszonyok összehasonlíthatatlanul kedvezőbbek voltak az angolok javára. Vessünk csupán a két német nagycirkáló és a vele szemben álló két angol csatacirkáló és a Carnarvon páncélos cirkáló idevágó adataira egy pillantást. A hajóoldalak tüzérségi lövedékeinek összsúlya:

Angolok:	Németek:
Invisible . . . 3084 kg.	Scharnhorst . . 888 kg.
Inflexszible . . . 3084 „	Gneisenau . . . 888 „
Carnarvon . . . 408 „	Összesen: 1776 kg.
Összesen: 6168 kg.	

A tüzérség tekintetében tehát az angolok fölénye több mint háromszoros volt. Azt hiszem, annak a megértéséhez sem haditengerésznek, sem tüzérnek nem kell lenni, hogy mi a különbség aközött, ha a célbavett hajót 6168 kg. súlyú, vagy pedig csak 1776 kg. súlyú gránát éri. A tüzérségi fölényben lévő ellenséges hadihajóval szemben a nagyobb sebesség védelmet nyújthat. A gyengébb tüzérségű hadihajó, az erősebb romboló hatása alól, teljes sebességének kihasználásával kivonhatja magát. A németek a falklandi csatában azonban e téren is hátrányban voltak. A rájuk nézve veszélyes ellenfél: a két angol csatacirkáló jóval sebesebb járatú volt, mint a német cirkálók. Az angol csatacirkálók legnagyobb sebessége óránként 26.7 tengeri mérföld, a két német nagycirkálóé ezzel szemben csupán 23.8 tengeri mérföld volt. A németeken tehát csupán valami hirtelen leszálló köd, sűrű hóesés segíthetett volna, hogy túlerős üldözői elől menekülni tudjanak. Ezek pedig nem következtek be.

Összegezve ezeket az adatokat, meg lehet állapítani, hogy harcászatiilag a németek coroneli győzelme értékesebb volt, mint az angoloké Falklandnál. Az első végződhetett volna másként is, a második csak úgy végződhetett, ahogy történt. Hadászatiilag azonban a Falkland-szigetek mellett vívott tengeri ütközet sikere az angoloké. Volt szívük és bátorságuk a honi flottát, válságos időkben, erővelonással gyengíteni, hogy a világ egy másik pontján túlerővel léphessenek fel. A németek otthon ezt a kedvező pillanatot, az angol flotta eme átmeneti gyengeségét elmulasztották kihasználni.

Néhány szót kell itt még szólnunk a keletázsiai német cirkálójai kiküldönített egységéről, az Emden kiscirkálóról. Az Emden a kapott parancs értelmében az Indiai Óceánban folytatott igen eredményes cirkáló háborút. Legendás hírnévre tett szert. Parancsnoka: von Müller fregatt-kapitány boszorkányos ügyességgel és példátlan vakmerőséggel vezette a hajóját. Azt hiszem, hogy a cirkálóháború iskolapédájaként minden haditengerészt az Emden működését állítja oda a kiképzésnél és oktatásnál a hallgatóinak. Ez az egyetlen kicsi, magára hagyott, támponttal nem rendelkező, páncélozatlan, csupán 10 drb. 10.5 cm-es ágyúval felfegyverzett kis

cirkáló dacolt a hatalmas ellenséges túlerővel szemben. Üldözői kezéből, mint az angolna, újból és újból kicsúszott és hónapokon át teljesen megbénította az Indiai Óceánban a kereskedelmi hajózást. A kereskedelmi háború vakmerő és igen eredményes folytatásán felül azonban az Emden a szűkebb értelemben vett katonai feladatairól sem feledkezett meg. 1914 szeptember 22-én éjjel támadást intézett az Indiai Madras-kikötő ellen. Összelötte a parton lévő olajtartályokat. 425.000 gallon (1 gallon 4,5 liter) olaj a gránátok okozta tűz martalékává vált. 1914 október 28-án az Emden behatolt a Penangi kikötőbe és ott a Schemtschug nevű orosz cirkálót torpedóval és tüzérségi tüzrel elsüllyesztette. A Penangi kikötőből kijövet, az Emden tüzérségi tüzrel elsüllyesztette még a Mousquet nevű francia torpedórombolót is.

E vállalkozások előtt és között az Emden hihetetlen eredményeket ért el a kereskedelmi háború terén. Nagyszámú, értékes rakományokat szállító ellenséges és hadi dugáruval megrakott semleges hajót küldött a tenger fenekére. A szénellátást, élelmiszer- és vízkészletének kiegészítését a zsákmányolt hajókról mindenkor ügyesen megoldotta. Ezekkel, fedélzetükre egy-egy különítményt helyezve, részben követette magát, részben pedig bizonyos találkozó pontokra rendelte őket. Az angolok a fogukat csikorgatták dühükben. Egész falkára való angol, francia, orosz és japán hadihajó vadászott az Emdenre. Nem tudták ártalmatlanná tenni.

1914 november 19-én az Emden újabb katonai vállalkozást szándékozott végrehajtani a Cocos szigetek angol kábel- és szikratávíró-berendezése ellen. Az Emden szerencsésen befutott az ellenséges kikötőbe. A romboló munkálatok elvégzésére különítményt küldött a partra, amely a rombolást sikeresen el is végezte. Eközben közeledett a Sidney nevű angol—ausztráliai cirkáló, amellyel az Emdennek fel kellett venni a harcot. Az Emdennek, mint az összes többi német kiscirkálóknak, csupán 10,5 cm-es ágyúi voltak. A Sidneynek 8 db. 15,2 cm-es ágyúja volt. A Sidney ezenfelül páncélozva is volt. A harc kimetele tehát nem lehetett kétséges. A Sidney tüzérségi harcban roncsa lőtte az Emdent. Müller fregattkapitány erre hajóját az egyik sziget partja mentén szándékosan zátonyra futtatta. A hajó akkor már több helyen égett és teljesen harcképtelen volt. A Sidney is beszüntette a tüzet. Az Emden életben maradt legénységét csak másnap mentette meg. A Sidney legénysége az angol kormánytól 40.499 márka értékű u. n. „fejpenzt” kapott. Ezt aszerint szabták meg, hogy az ellenséges hajón hány ember pusztult el. Ez a középkorból visszamaradt furesza szokás talán magyarázatul szolgál arra, hogy az angolok a világháborúban nem mindig igyekeztek a bajbajutott német haditengerészeket megmenteni.

A németek egyik cirkálójukat még a világháború folyamán ismét az Emden névre keresztelték. Ezt a cirkálót a forradalmi német kormány, a fegyverszüneti megállapodások túlelőzékeny értelmezése folytán, kiszolgáltatta az angoloknak. Angol fogságban az új Emdent saját legénysége a többi német hadihajóval együtt, a Scapa Flow-i öbölben elsüllyesztette. A harmadik Emden, amely az első híres cirkáló tradícióit őrzi és ápolja, a mai német

flotta egyik 5000 tonnás, korszerű cirkálója. 10,5 cm-es ágyúk helyett ma már 8 db 15 cm-es ágyúja van, tehát egy újabb Sidneyvel több eredményre való kilátással vehetné fel a harcot.

•

Az Emden partraszállított különítményére kalandos, de szerencsés sors várt. A különítményt az Emden a Sidney megjelenése miatt már nem tudta a fedélzetére venni. Ez a legénység az Ayesha nevű háromárbocos vitorlás hajót birtokába véve, az Emden pusztulása után, elmenekült a Cocos-szigetekről és kalandos út után a Sumatra-szigeten fekvő Padang kikötőbe futott be, hol horgonyt vetett a német Choising gőzhajó mellett. Ezzel a nyílt tengeren találkozót beszélt meg, majd újból kifutott a nyílt tengerre. A találkozó sikerült. Az Emden legénysége átszállt a Choising-ra és az Ayeshat elsüllyesztette. A Choising az Emden embereit Arabiában szállította partra. A derék legénység azután ezer veszélyes kaland közepette, összesen 5 tiszt, 7 altiszt és 37 matróz 1915 május 6-án Konstantinápolyba érkezett és jelentkezett a török flotta akkori parancsnokánál, Souchon német admirálisnál.

(Folytatjuk.)

EMLÉKEZZÜNK!

Benke József pomázi őrsbeli csendőrt 1884. január 4-én Izbégen a lázongó néptömeg megölte.

Dedinszky József 2. oszt. őrmestert, a kövesligeti őrs parancsnokát, ellenszegülő rutének Kövesligeten, 1919. január 5-én agyonlőtték.

Müller János szolnoki őrsbeli csendőr Beratban, Albániában, 1917. január 6-án maláriában meghalt.

Bárfi István trstenai őrsbeli alőrmestert egy szerb komitási 1917. január 7-én Selance-n agyonlőtte.

Hercsel Márton etyeki őrsbeli csendőr menekülő büntettes üldözése alkalmával Etyeken, 1927. január 10-én saját szuronyába esett.

Galaba József ózdi őrsbeli csendőrt kincstári pénzzsallítmány fedezete alkalmával 1908. január 12-én, Ózd és Bánszállás között rablók agyonlőtték.

Nagy Imre alpári őrsbeli csendőr, címz. őrmester az orosz harctéren szerzett betegségében 1916. január 12-én Kecskeméten meghalt.

Szabó József 2. oszt. tiszt helyettes, a szerencsi őrs parancsnoka, veszélyes gonosztervvel harcolva elesett Mádon, 1924. január 12-én.

Szász Bálint csikmenasági őrsbeli népfelkeltő tizedes, mint járőrvezető járőrtársának a szuronyába szaladt, minek folytán 1917. január 13-án meghalt.

Varga József borcsai őrsbeli csendőr csónakon való portyázás közben 1912/1913. telén a Dunába esett. Így szerzett betegségében 1913. január 13-án Pancsován meghalt.

Gondolatok a hónap elsején.

Írta: MIKROSKÓPUS.

Ki a megmondhatója annak, hogy a hó elseje táján hány csekklapot és postautalványt töltenek ki az örsökön a csendőrök és hányfelé eresztik szélnek azt a jelentős illetményüket, amelyet „szabályszerűen” felkezelték?

Ha az ajtólellában percegő szűnnek olyan hosszú szeme lenne, hogy elérne a szoba sarkában irkáló csendőrök tolla hegyéig, bizony „érdekes” dolgokról tudna „tájékoztató jelentést” tenni. Ott kezdené, hogy a legtöbb csendőr akkor morog és akkor sziszeg először, amikor felírja, hogy mennyit kell a közzgazdálkodásba fizetni, meg amikor eszébe jut, hogy a takarékbba is köteles betenni. Ezután következnek a titkos kiadások. Ezeket nem is írja ki névszerint papírosára, hanem furcsa jeleket rajzol, meg más előtt értelmetlen néger és indiánus szavakkal jelzi magának a rendeltetésüket. A kis szű azonban ügyes felderítő és rejtvényfejtő s így megtudja, hogy az egyik furcsa ákom-bákom mögött korcsmáros lapul meg, akinek csendőrünk már hónapok óta fogyasztja italát és ételét, na meg a ceruzáját is, amivel ezeket szorgalmasan „hozzáírja” a többihez. A másik titkos jel mögött az örskörlet egyik szatócsa rejtőzködik, akihez gyakran bejárt a mi csendőrünk, mert a táska-élelmet „nem volt ideje” elhozni és itt vásárolta a szalámit, meg néha egy-egy tábla csokoládét, hogy egyébről — talán dohányról — ne is beszéljünk.

Ezután a „pénzosztás” harmadik üteme következik: a csekk-lapok megírása. Van vagy kettő-három-négy. Az egyik az órás nevét viseli, akitől a csendőr órát vett részletre és mindjárt hozzá egy aranygyűrűt is, mert a csendőr csak nem járhat csupasz ujjakkal, mint egy napszámos! A kerékpárkereskedő is megtisztelte az olvasatlanul aláírt megrendelőlap mellett egyelőre hat darab csekk-lappal. Aztán vannak mások is, akik számontartják a csendőrt.

Sötét gond redőzik a csendőr homlokán, amikor az egymás alá írt számokat összeadja. Ez bizony több, mint amiért délelőtt keményen összeütötte a bokáját örsparancsnoka előtt. Eszébe jut, hogy édesanyja is kért tőle néhány pengőt, hogy egy malacot vásároljon és télire úgy-ahogy meghizlalja. A bosszús csendőr szeme előtt táncolnak a levél betűi: „Az Isten áldjon meg, édes fiam, — küldjél egy kis költséget, hiszen tudod, mennyit szenvedtem veled és testvéreiddel... A Svare is izent már azért a kis adósságért”. Nagyot sóhajt a csendőr. Kirúgja maga alól a széket, annyira emésztí a gond. Járkálni kezd a pár lépésnyi szobában, meg-megáll, tűnődik, gondolkodik. Sorra veszi számításait. Mindent nem fizethet ki, mert annyi pénze nincs. Az anyjára gondol... Annak feltétlenül küld és megírja majd, hogy csak vegye meg a malacot. Vegye meg az ő nevében; most csak felére küldi a pénzt, a másik felét a következő hónap elsején biztosan postára adja... Egészen megmelegül a szíve erre a jó gondolatra és most már bizakodva számolgat tovább. A korcsmárosnak fizet egy-két pengőt s megmondja neki, hogy rövidesen kifizeti az egészet. A szatócs, az nem fontos, vár az akármeddig. De feltétlenül kell küldeni az órásnak, aki már egyszer küldött egy levelet, amely így

hangzott: „Könyveink átvizsgálásakor tapasztaltuk, hogy a mélyen tisztelt Cím mult havi részletét megállapodásunk ellenére ezideig nem fizette be. Amidőn tisztelettel felszólítjuk ennek pótlására, legyen szabad emlékeztetnünk, hogy megállapodásunk értelmében egy részlet elmulasztása az egész hátralévő összeg azonnali megfizetését vonja maga után”. Ide hát fizetni kell. De fizetnie kell a másik csekk-lapon, mert ott is így vásárolt és Isten őrizze, hogy valamelyik megpróbálja behajtani az egész összeget! Isten őrizze!... Feljelentés, kivizsgálás, minősítés és aztán?..

Így egyezkedik csendőrünk a követelésekkel; szoroz, oszt, összead, kivon, hozzáír, elhagy, — míg a végén nyugtalan lelkiismerettel bár, de befejezi a nagy számtani dolgozatot.

Azután következnek az elseje utáni napok. Néhány elmúlik minden zavaró körülmény nélkül és a csendőrünk felszabadult lélekkel kezdi hinni, hogy nincs is nagy hiba. Az a néhány pengő, ami a zseb-ben maradt, elég lesz dohányra, megymásra, — ha nem is éppen a hónap végéig, de majd csak lesz valahogy. A valahogy azután rendesen úgy alakul, hogy kölcsön kell kérni a pénzesebb bajtárstól, — a traikban feliratja újból a vásárolt dohányt, — a szatócs boltját kerüli és inkább más boltba megy vásárolni pénz nélkül. Néhanapján már megkísérti az a gondolat is, hogy a részletre megvett kerékpárját eladja. Erősen elhatározza ugyan, hogy a hátralékot kilizeti a kapott pénzből, de hát ez sem sikerül egészen. Fennmarad még néhány pengő. Addig, amíg az utolsó részlet esedékes lesz, jó egypár hónap eltelik, gondolja magában. Amikor azután újból kap valahonnan egy felszólító levelet, el is adja a kerékpárt, de úgy, hogy a nehezen kialakult vételár mellé kölcsönkér a vevőtől jelentéktelen 10—20 pengőt.

Gyűlnek-gyűlnek a rendezetlen vagy félíg rendezett ügyletei és egyre jobban megterhelik fizetését... és? Nem kell ezt már folytatni. Tudja mindegyikünk, hogy így nő a lavina is; kicsinyben indul, lassan gördül és ha meg nem akasztja valami: embereket sodor el. Ilyen a könnyelmű csendőr sorsa is. Előbb megindul a meggondolatlan adósságcsinálás néhány pengővel, de napok, idők mulásával hozzáragad még egy kicsi, még egy kicsi. Amikor azután már súlyos lesz, akkor a nagy is hozzáragad s mint a hólapda, felszed magába ágat-bogat, piszkot. Súlyosodik, keményedik, nehezebb, de gyorsul is és viszi magával a csendőrt is kiszámíthatatlan helyre.

Nem hiszem, hogy egyikünk is ne látott volna ilyen szomorú bajtársi példát és ne lenne előtte elég intőpélda. Mégis hányan keverednek bele ebbe és hányan teszik kockára szépen, rendesen indult jövő-jüket. Láttunk, ismertünk igen jó csendőröket, akiknek eszük, képességük, ügyességük volt s az első között versengtek. Senki se hitte volna és mégis kipenderültek közülünk. Sok szépen indult csendőr jutott erre a végre, sok érték ment veszendőbe. A lejtőn nehéz ám megállni s nehéz megfékezni azokat a rontó erőket, amelyeket nem ismertünk fel, mert nem akartunk vagy ha felismertük azokat, semmibe se vettük, lekicsinyeltük, pedig jól tudtuk, hogy már sokakat a pusztulásba rántott.

Más kárán tanul az okos. Mindnyájunkat elkap a költsékezés, a megkívánás, a kielégülés vágya. Em-

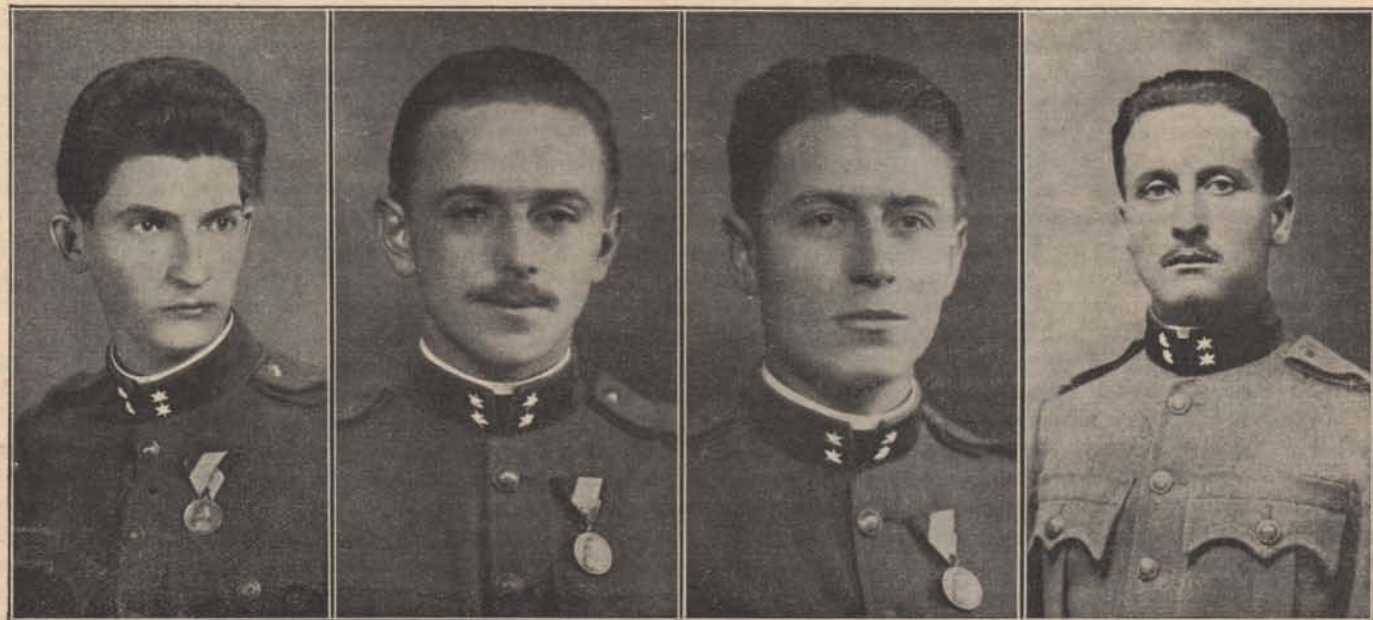

A járőrtárs iskolát, mint elsőket végezték: *Szűcs Imre* (Tata, B. oszt.), *Oláh János* (Szentés), *Kilián László* (Ungvár), *Kovács János* (Tata A. oszt.).

beri sors az is, hogy ritka az az ember, akinek ne sugdosott volna fülébe az ördög: „Egyszer élünk!”, „Minden órának szakaszd le virágát!”, „Csak a hidegfejű bolondok törődnek a jövővel!” és még más efajta hányaveti, tetszetős ígéret. Talán nincs is ember megkísértés nélkül. De igenis vannak, akik elmentálnak. Nem gyávaságból, hanem tudatosan. Vannak, akik emlékeznek a más kárára. Vannak, akik józanul kiszámítják és előrelátják cselekedeteik következményeit és képesek a csábításnak ellenszegülni.

Ha a pénzzel való könnyelmű gazdálkodást mikroszkóp alá tesszük, akkor megligeyelhetjük a károkozó bacillusait. Három ilyen bacillus virul, táncol életünk anyagi sejtjeiben. Egyik az *élvezetek hajszolása*, másik a *kényelmes élet* és a harmadik a *nagyizolás*, az értelemnélküli vásárlási szenvedély. Igazán kevés kell ahhoz, hogy megállapíthassa mindenki magáról melyik bacillus betegíti, kínozza. Aki sok bort iszik, aki a feje helyett a gyomrát tömi, aki örömet talál abban, ha a más pénzét kártyán, más módon elnyeri, aki a nemi életet szórakozásnak te-

kinti: annak sejtjeit az *élvezetek* bacillusa rágja. Van azután olyan ember, aki az utca tulsó oldalára sem menne át gyalog, egy kosárravaló gyújtófát is pénzért vágat fel, aki félkőnyékre dülve szereti szemlélteni a konyha- meg virágkertjében dolgozó munkásait, aki nem tud csak rügös ágyon aludni, akinek az egyszerű háziszóttos törülköző gyenge bőrét ki-dörzsöli, aki dehogy is „vacakol” a borotválkozás-sal, aki pénzt ad a másik csendőrnek azért, hogy rajzfeladatát csinálja meg, aki szolgát, udvarost, he-test fogad fel, hogy csizmáit tisztogassa, aki még talán az orrát is napszámmossal törölteti meg: azt a *kényelmes élet* bacillusa rágja ki a rendes csendőrök sorából. Van azután olyan csendőr is, aki azt hiszi, hogy abból áll a méltósága, hogy magára aggat mindenféle csillogó ékszert, akár a békebeli üstfoltozó gazdag cigányok. Első dolga is arany pecsétgyűrűt vásárolni. De kell szép pénztárca, szép sapka, „sevró” cipő, tüköresizma, tarka fehérnemű, „kamgarn” ruha, írógép, motorkerékpár, fényképezőgép, aranylánc, disznóbőr bőrbond és ki tudja, még mi minden. Mindez pedig azért kell, mert benne van a fejében az a bo-

A járőrtárs iskolát, mint elsőket végezték: *Batta Béla* (Salgótarján), *Kvisz Béla* (Miskolc, A. oszt.), *Balsai István* (Miskolc, B. oszt.), *Kovács János* (Szentés).

gár, amelyet még polgári életben bűjtattak bele: eredj öcsém csendőrnek, azoknak annyi a fizetése, hogy a plébános úr csak koldus mellettük.

Kétszeres, meg háromszoros csapás azután az emberre, ha a háromféle bacillus mind megvan a vérében. Nem is bírja ki senki sem ezek pusztítását, bármilyen nagy öröklött vagyona, megszerzett gazdagsága, fényes jövedelme is van. Sok ezer hold föld mérhetetlen tőkepénz, zsákkal öntött jövedelem szomorú sora tanuskodik erről. Hogy lehet még csak elképzelni is ezek mellett, hogy a szerény fizetésére támaszkodó csendőr megállhasson a lábán költekező életmódja mellett? Hónapokig sem bírja. Isten őrizz, hogy a mi csendőreinket *mindhárom* bacillus kezdje. De nem is kell ettől félni. Hála Istennek, se ideje nincs rá, se a foglalkozása nem engedi ilyen veszélyes utakra kanyarodni. De ott van a *költekezés* bacillusa!... Az bizony könnyen beléésik, mint filoxéra a szőlőbe. Szomorú látvány a munkában, kötelességtudásban, szorgalomban jeleskedő embereknel látni azt, hogy nem is lelki rosszaságban, hanem eféle, bokáig sem érő gizgazban botlanak el és törik ki nyakukat. A *költekezés legveszélyesebb készítője: a részletvásárlások*. És ha valamit a csendőrrel vonatkozásban erről mindenekelőtt megállapítunk, az az, hogy feltűnően ügyetlenül viselkedik a csendőr a részletvásárlásnál. Tudja Isten mi az oka ennek! Én azt hiszem, hogy polgári életében nem ismerkedett meg a részletre való vásárlás tanulságaival, talán az is, hogy fejébe veszi: ő csendőr s meg *kell* vennie mindent, amivel különbnek látszik majd, mint azok a társai, akiket a falujában hagyott. Talán a hétpróbás ügynökök szemfülessége? Talán a ragályos mohóság és szertelenség? Akárhogy is van, rosszul van! Beszelnünk kell erről, ha nem előnyös részleteket is kell mondanunk, beszelnünk kell erről a betegségről, hogy kikutatván okát-fokát, megvédjük az egyébként jóhiszemű, jószándékú, de kísértéseknek egyre jobban kitett csendőrt az eltévelyedéstől, a belezavarodástól.

Hogyan lehet ezek ellen a bacillusok ellen védekezni? Könnyen! A vásárlási láznak legjobb ellenszere a tiszta ész. A kemény akarat. Az ész, amelyik megérti, hogy hitelbe nem szabad venni, részletre nem szabad vásárolni. Az ész után az akarat, mely nélkül a csendőr félemler. Ez a kettő feltétlen tisztánlátóvá teszi a csendőrt. Én nem restellem leírni, de az a csendőr se restellje elolvasni, aki megtette, hogy hat női nadrágot vásárolt részletre és ajándékozott a „mennyságonak”. Volt ennél ész és akarat a józanság követelte cselekedetéhez?

Legjobb ellenszere — ismételjük — az ilyen betegségek ellen az ész. Aki vásárol s aki pénzt kínál vagy hajlandó adni valamiért, az elsősorban is gondolja meg: van-e arra szüksége? Ha így cselekszik, akkor hiába az ügynökök csábos beszéde! Hogy egyesek mégis vásárolnak szükségtelen dolgokat, annak egyszerű lélektani okai vannak. A lélektant tanulják ugyan a csendőrök is, de csak a bűnözők lélektanát. Jó volna, ha az ügynökök lélektanát is tanulmányoznák, mert így könnyen védekezhetnének azok ellen, akik a csendőr lélektanát hajlandók voltak kifürkészni — anyagi érdekből. Az ügynök ott kezdi a megejtést, hogy a csendőrt őrmester úrnak szólítja. A tessék helyett méltóztassék-ot mond. Csak úgy mellékesen említi meg, hogy ebből a cikkből „már száz darabot eladtam az uraknak”. Minden

csendőr beszerezte már magának. Arra is hivatkozik, hogy az őrs- meg a szakaszparancsnok úr, sőt talán a szárnyparancsnok úr is állandó vevője. A könyv-árusok a hazafiasság meg az emberbarátság cégére mögül lövöldözik rábeszélésük nyilait. Szóval tartják, agyonbeszéli a tapasztalatlan áldozatot és a végén kivonulnak a nagy ágyúval: nem is kell fizetni és már a következő héten megkapja az árut. Sok csendőr úgy érzi, hogy ajándékot kapott, mások türelmetlenségükben szeretnének már véget vetni akármi áron is a hosszúra nyúlt beszédnek és a végén — „Csak egy aláírást kérek” — biztatásra eljegyzik magukat hat, tizenkettő vagy még több hónapra is a szízenhangú szeretővel, akit persze többet nem is látnak. Pedig nem lett volna szabad látniok egyszer sem, azért van minden laktanyán a figyelmeztetés: „Ügynököknek tilos a belépés!”

Nem beszélek én kivétel nélkül minden csendőrrel, sőt megemlítek egy igen élvezetes esetet. Jó félórája beszélt már az ügynök és amikor már azt hitte, hogy kellőképpen előkészítette a terepet, váratlanul azt mondja a csendőr: „Kettőt is vennék én ebből, de egyre sincs pénzem”. Mint a róka csapott le a szóra az ügynök és azt mondta kedveskedve: „Oh kérem, őrmester úr, nem kell ezért fizetni, csak ezt az írást tessék aláírni”. A csendőr nagyot néz s azután komolyan maga elé húzza a megrendelőlapot, átolvassa a sűrű szöveget, majd két-három vastag vonallal áthúzta azt is s az aláírás helye fölé cdaírta: „Én azzal a feltétellel rendelttem meg, hogy nem kell érte fizetni”. Ki is fordult az ügynök a laktanyából, akár a megvágott almából a kukac.

Ez az egészséges humor azt bizonyítja, hogy ez a csendőr az ügynök sok beszéde mögött egyre azon tűnődött, hogy az vajjon miért kínálgatja olyan kitartóan megvételre az áruját. Olyan rosszul számított, hogy neki van pénze? Ez nem lehet, mert sohasem látta azt még a faluban sem. Akkor meg valami betyárság van a dologban, állapította meg magában és csak leste, mikor bújik ki a szeg a zsákból. Ki is bűjt és kisült, hogy az ügynök rá akart táblázni a fizetésére jó nagy összeget egyesegyedül a saját haszna kedvéért. Sok ügynök azonban ügyes ember. Addig-addig tud beszélni, míg a végén meggyőzi áldozatát arról, hogy másnak is „sürgős” érdeke, hogy ő minél hamarabb és minél nagyobb haszonrészesedéshoz jusson. Mert azt is kell tudni, hogy az ügynök, mihelyt hazaér, 15—20 százalékot kap az eladási árból minden aláírásért. Mit törődik ő azzal, hogy tényleg olyan embert vegyen rá a rendelésre, akinek annyira szüksége van az árujára, hogy még baj is érhetné, ha meg nem rendelné? Az orvvadász drótból készíti a hurkot, az ügynök szóból.

Persze, van a rábírásnak sok más módja. Ilyen pl. a mutatványesomag küldése. A cég küld az őrs, vagy egyes csendőr címére egy csomagot, amelynek feladószelevényére ráírja: „A csomagot minden anyagi kötelezettség nélkül átveheti.” A csomagban csábos hangon megfogalmazott levél kínálja a benne lévő árukat. Van ott dohánytárcától a kerékpárfujtatóg, a zsebkendőtol a kölni vizig minden. Válogat is benne a csendőr, nézegeti a csillogó, meg tetszetős holmikat. Ahelyett, hogy azonnal visszaküldené azokat, mihelyt megállapította, hogy senki se rendelte azt. Persze, szinte lehetetlen, hogy meg ne tetszék

Szobrász munkák, a Csendőrségi Lapok jutalmi versenyfeladataink és pályázataink legjobbjai részére. Készítője: Ugray György szobrász, a Képzőművészeti Főiskola tanársegédje.

(„Hírek” rovatunkban 1! bővebben.)

(Bálint törm. felv.)

Kőszörűs János csendőr, mint első végezte Kiskunhalason a lovas átképzőtanfolyamot

neki valami, amit megtart magának, vagy ajándéknak szánja „valakinek”. A cég kioktatja, hogy ha megtart valamit, akkor: „az idecsatolt átvételi elismervényt szíveskedjék aláírni és az őrs címnyomójával ellátni. A csomagot kérem az őrsön lévő többi uraknak is megmutatni, akik bizonyára örvendezve válogatnak majd a mai modern embernél elengedhetetlenül szükséges cikkek között. Abban a nem várt esetben, ha a csomagban lévő áruk közül eladatlan maradna valami, úgy mély tisztelettel kérjük nagybeesű Címet, a csomagot az idecsatolt szállítólevéllel portósan (a szállítási díjat nem kell ott fizetni) a postán feladni. Az átvételi elismervényt kérjük a csomagban elhelyezni.”

Ez bizony nagyszerű dolog — mondja magában a csendőr. Itt egy egész kirakat, azt választja ki, amit akar, nem is kell fizetni s máris megszerzett minden neki tetsző dolgot. A címnyomónál egy kicsit meghökken, — de véletlenül azt sem zárta el az őrsparancsnok úr. A csomagot feladja a maradék holmival és kész a nagyszerű üzlet. Arra persze nem gondol, hogy máshol fele áron is megvehette volna a haszontalan cikket, — amelyet addig dehogy is jutott volna eszébe megvenni. A cég jól számít, amikor megbízik a csendőrben, — mert ugyan melyik csendőr tenne olyat, hogy a kivett holmit nem írja be a megrendelő lapba?... Hiszen ez sikkasztás volna!...

De van más számtalan módja a vásárlásra való rábírásnak, — kifogyhatatlanok az emberek olyan ötletekben, amelyből meg lehet élni és vagyont is lehet szerezni. Mindenki elismeri, hogy a tisztesség keretei között és a Btk. kerítésén kívül mindenkinek joga van úgy megélni, ahogy tud és azt is, hogy ügyesnek áll a világ, vaknak az alamizsna. Ha találunk is némi rokonságot egyik-másik terjesztési módnál a tisztességtelen kereskedelem meg az üzletrontással, — mégis az eladó részéről a módszerek legtöbbször nem hibáztathatók. Nem is ott van a hiba, — azt jegyezze meg jól minden csendőr, — hanem a vevőnél. A vevőnél találkozunk megmosolyognivaló együgyűséggel vagy bosszantó könnyelműséggel. Ott van a hiba, hogy a csendőr olyasmit vásárol, amire semmi szüksége sincsen, aminek semmi hasznát sem veheti. Az egyik bajtársnál pl. láttam egy

logarlécet. Azt sem tudta, micsoda az, megkérdeztem tőle, hogy mi az, hol vette. Nagy fontoskodva megmagyarázta, hogy az számoló-léc s azzal fejből tud szorozni és osztani. Azt mondotta, hogy egy utazótól vette, aki bebizonyította neki, hogy nem csalás az. Utánaszámolt és mindig a helyes eredményt mutatta a léccel. Kérdeztem, mire jó az? Azt felelte, hogy ezzel ellenőrzi a számtani dolgozatait. Nézem a füzetét, hát bizony gyakran pirostintás volt a számolása. És ezért a léccel fizetett 8 pengő 50 fillért. A logarléc igen ügyes, hasznos dolog és megkímél sok, hosszadalmas munkától, de nem csendőrnek, hanem mérnöknek való. A csendőr használni sem tudja, mert a léccel igazán nem mondja meg, hogy egy feladat kidolgozásánál szorozni kell-e, vagy osztani.

De még talán megbocsátható a számoló-léccel, mert lehet olyan csendőr, aki feltette magában, hogy kedvtelésből megtanul rajta mindenféle számtani műveletet. Nem hiszem azonban, hogy az a csendőr, aki az ügynöktől vásárolta meg a léccel, már régen óhajtozott volna ilyen hasznos szórakozásra. Amint, hogy nem is tudott rajta jóformán semmit. Azt sem hiszem, hogy széles ez országban akadna még egy csendőr, aki vett volna számoló-léccel, de akad igen sok, aki haszontalanságot vásárol. És miért vásárol? Mert rábeszélik, vagy másokat igyekezik majmolni.

Ezek azok a csendőrök, akik elseje táján buzgón számolnak a sarkokban és rejtegetik a számológédlájkukat. Ezek az izzadók, a gyötrődők, a félrevonulók, a rejtegetők. Pedig, ha a vásárlás és költsékezés előtt kiszámították volna (nem logar-léccel, hanem józan ésszel), hogy futja-e majd az elsejei fizetésből, — ha meggondolták volna, hogy szükségük van-e a felkínált holmira, — ha meggondolták volna, hogy melyik jobb: a pénzt gyűjteni vagy szélnek eresztetni, akkor most nem azon kellene a fejüket törni, hogy kit milyen ürüggyel fizessenek ki pénz helyett. Mert pénzük az nincsen. Az is érdekes jelenség, hogy a legbátrabban az vásárol hitelbe, vagy részletre, akinek nincs pénze. Valahogy tetszeleg magának, vagy a világot akarja csalni, hogy lám, mindent vásárolok, de vakulj magyar, ne lásd, hogy a semmiből.

A hitelbe- vagy részletrevásárlás könnyelmű dolog. Mit tudhatom én azt előre, hogy mikor, mire lesz szükségem olyanra, amit igazán nem nélkülözhetek? Hat havi vagy egyévi részletekre betáblázott fizetésem mellett mit tudhatom előre, hogy nem ér-e betegség, csapás, kár engem vagy hozzátartozóim valamelyikét és nem lesz-e szükségem nagyobb összegre? Mit csináljak majd ilyenkor? A nyakig táblázott fizetésem mellett még adósságot is csináljak? Ott válik aztán erkőstelennek az ilyen gazdálkodás, amikor az ember saját hibájából nem tud eleget tenni kötelezettségének, könnyelműen tett ígéretének és ennek hátrányát, kárát és következményeit más is megszenvedni.

Száz szónak is egy a vége: akinek pénze van, az úr, üres zsebbel pedig csak komédiázni lehet. Ez viszont nagy művészet. A világnak talán még sohasem volt olyan komédiása, akit le ne lepleztek és el ne kergettek volna. A csendőr maradjon csendőrnek s ne akarjon mindenáron komédiázni! Sokkal komolyabb részese a nemzeti munkának s erre legyen büszke. Akkor pedig nem lesz könnyelmű.

Portyázás.

Az Admiral Graf Spee német csatahajó kapitánya harképtelenné tett egy nálánál nagyobb angol csatahajót, másik kettőnek is megtépázta a bordáit, azután elsüllyesztette a hajóját és főbelötte magát. Ugy érezte, hogy hajójával együtt megtette a kötelességét s mivel hajóját elnyelte a tenger, nem látta többé értelmét a maga életének sem.

Az öngyilkosság bűn, de ez nem volt öngyilkosság, hanem katonasors. Nem azért dobta el magától ez a katona az életet, mert kártyaadóssága volt, vagy valami egyéni célját nem tudta elérni, hanem az a tökéletes eszmei egybeolvadás sodorta magával, ahogyan az igazi tengerész hajójával egybeolvadni képes. Argentín földön, argentin katonai pompával temették s az egész világ minden katonája tisztelettel és megrendülten vette a hírt a német sorhajókapitány sorsáról.

A német sorhajókapitány sorsa a katonakötelesség iskolapéldája. Benne van ebben a sorsban és akaratban egy egész nemzet akarata és mindenre elszántsága. A közeli hónapokban, években éppen ebből tesznek vizsgát a nemzetek, mert ez a győzelem egyedüli útja és esélye. Láttunk nemzeteket eltűnni, mert ez a hősi vonás hiányzik belőlük, nem is fognak soha talpraállani. Ők a német kapitány sorsát ezzel a legyintéssel intézik el: — Céltalan ostobaság! — Semmi érzékük ezeknek a hősiességhez, maguk képtelenek rá, másoknál pedig megérteni sem tudják. A kettős könyvvitel észjárásával gondolkodnak történelmi téren is, szolganépnek születtek, azok is maradnak.

Mondhatnak a piaci okosok, az úgynevezett józanok bármit, legyen a békesség szeretete és vágya bármennyire tiszteletreméltó, minden nemzet csak addig él, amíg olyan hősi tettekre is képes, amelyek grájzerlajosi szellem nézve értelmetlenek és céltalanok. A nemzetek sorsát ugyanis a történelem más mérlegen méri, mint amilyen a burgonyát szokták...

Visszataszító érdekessége is van egyébként a német tengerészkapitány sorsát kísérő világviszhangnak. Egy élelmes amerikai repülő társaság ötezer dolláros jegyeket osztogatott azok számára, akik a német hadihajó várható halálós küzdelmét végig szeretnék gyönyörködni. Biztosították az utasokat, hogy minden kényelemtől gondoskodás történik s a repülőgép biztos távolságból és magasságból szemléli majd a német hajó harcát az angolokkal s ha közben légi harcra kerül a sor, az sem lesz veszedelmes a kirándulókra, sőt inkább fokozza még az érdekességet.

A régi rómaiak tódultak így az arénába, hogy a

kel ezelőtt volt, azóta állítólag keresztény lett a világ javarésze, Amerika mindenesetre. S lám, az aréna ma is megvan és közönséget is lehet hozzá szerezni. Az út persze elmaradt, a hatóságokban bizonyára több emberi érzés és józanság volt, semhogy ezt a szemérmelenséget megengedték volna, de ez nem változtat azon a tényen, hogy mások gyötrelmének és pusztulásának a látványa sokak számára ma éppen úgy élvezetes szórakozás és elsőrendű üzlet, mint volt valaha, csupán a forma korszerűbb.

Ha arányaiban kisebb is, de hasonló üzletet kívánók közöttünk is élnek és ezek célja is az, ami a repülőutazásé lett volna: gyönyörködni mások pusztulásában. A magyar élet pedig ma sokkal drágább, semhogy az öncélú üzleti szellem számára csak egyetlenegy is átengedhető volna.

A csendőr füle és szeme messze elér, ha kinyitja. Akármit lát és hall, amiben benne van ez a szennyess üzlet, az árukkal való mesterkedés, elrejtés, hatmozás, drágítás és egyebek, — jelentse be a hatóságnak. Minden kicsiség fontos. A faluban sokat suttognak s a suttogás mögött rendszerint van valami. Ne kicsinyeljünk le a suttogást. Legyünk az igazság és a küszködő magyar nép katonái azzal is, hogy a kufárokat kiverjük a magyar templomból. Ne várjuk meg, amíg majd üzletemberek a mi pusztulásunkat szemlélő gyönyörkéljüket szerveznek ötezerpengős repülőjegyekkel.

Magyarnyelvű külföldi rádióhíreket sokszor émeltyegve és bosszankodva hallgat az ember. Olyan vásári parasztfogásféle megy most az éteren át, egyszerre mindenki kedves lett hozzánk. Célszerű a propagandának ezt az arcát jól megjegyezni, mert alighanem sok találkozásunk lesz vele és sokat árt-hat, ha jámborul hiszékeny talajra talál.

Gondoljunk mindig arra, hogy amit külföldről magyar nyelven mondanak, az okvetlenül valamiféle külföldi érdek szolgálatában áll, tehát már eleve fogadjuk bizalmatlanul. Mi most egyszerre mindenfelé jogyerekek lettünk. Ahol tegnap halani sem akartak rólunk, ott ma lovagias nemzet vagyunk, a Nyugat bátyjára és alig győzünk pirulni a sok hasonló dicsérettől. Nyilvánvaló, hogy mindennek önző propagandacélja van. Hangulat-keltés, az egészséges, ösztönös tájékozódás megzavarása, a közfelfogás megtörése, beugratás. Amit nekünk tudnunk kell, azt nekünk a magyar kormány megmondja. Ő tudja nagyon jól, jobban a számtalan külföldi rádióadónál is, hogy mi az igazi magyar érdek. Mi nagyon jól ismerjük az igazi barátainkat, de még tőlük sem várjuk és nem is várhatjuk, hogy pusztán a szép szemünkért összetörjék magukat s csak egyetlen szalmaszálat is keresztbete-gyenek érettünk, ha a maguk érdeke nem követeli azt. A nemzetek életében ez a nyers életérdek számít, semmi más, a barátságok csak ezeknek járulé-kai. A holdvilágszerelem szép dolog a ligetben, de nevetnivaló a történelemben.

A magyar mindig hiszékeny volt, sokszor rá is fizetett. Ideje, hogy kigyógyuljon ebből. Ébredjünk

Ki tudta?

A meteorok idegen égtesteknek a mi földünkre hulló törmelékei. Ezek anyaga nagyjából vas és

már végre világos tudatára, hogy bárkitől pontosan csak annyit kapunk, amennyit erőben vagy más értekben mi is adni tudunk. Akiktől pedig soha semmit nem kaptunk, azokkal szemben aztán nincs határa a bizalmatlanságnak. Ezeket tudni kell a propagandáról. Sokkal többet szenvedtünk mi a húsz év alatt, meg azelőtt is nem egyszer, semhogy most az első vállveregetésre bekapjuk a horgot.

Másik oldala ennek a külföldi magyarsimogatásnak azonban már komolyabb értékű valami. A magyarságot évszázadokon át úgy ismerték Európa legnagyobb részében, mint osztrák függvényt, valami félázsiai osztrák tartományt. Ez a mivoltunk a trianoni békeszerződés indokolásában is ilyesféleképpen jutott kifejezésre. Voltaképpen most kezdenek bennünket igazán megismerni. Látják, hogy nélkülünk nem ment itt az a terv, amit szépen kicirkalmaztak. Látják, hogy nekünk itten valamivel mélyebben gyökerező szerepünk van, mint ők gondolták. És látják, hogy a jövőben ennek a mi szerepünknek általános európai vonatkozásban mekkora a jelentősége. Most kezdenek bennünket, történelmünket, képességeinket tanulni, megismerni. A jelek szerint mind szélesebb és általánosabb a megismerés, hogy ostobaságot cselekedtek velünk húsz évvel ezelőtt. Úgy érezzük, tulajdonképpen most lépünk rá annyi évszázad függősége után újból az öncélú és kellően értékelt magyar történelmi hivatás útiára. És mi nem is akarunk egyebet, csak ezt, de Európa sem fogja megabánni.

Orvvadászok leleplezése Kárpát-alján

Irta: PINTER SÁNDOR alhadnagy. (Szobránc.)

Nyomozta: a tibai őrs legénysége.

Kárpátalja megszállása után a m. kir. csendőrségre hárult az a feladat, hogy a csehszlovák uralom alatt meglazult közbiztonságot helyreállítsa, a lakosság élet- és vagyonbiztonság érzetét fokozza. Ha látnák a nem itt szolgáló bajtársak, hogy a 20 éves cseh uralom lelkiileg mennyire megrontotta itt a lakosságot, de különösen a fiatalságot, akikkel még azt is elhitették, hogy a magyarok barbár emberevők, akkor könnyen rájönnének arra, hogy itt a csendőr feladatának teljesítése sokkal nehezebb, mint másfelé az országban.

Általánosan tudott dolog ma már, hogy Kárpát-alján a csehszlovák uralom alatt a közbiztonság gyenge lábon állott. Ezt azzal magyarázzák, hogy lett legyen bármilyen súlyos bűncselekménnyről szó, a cseh csendőrök eljárása csak abban állott, hogy a sértettet megkérdezték, vajjon a cselekmény elkövetésével kit vagy kiket gyanúsít. Ha a sértett megnevezte a gyanúsítottat, úgy még csak nyomoztak az ügyben kevés eredménnyel, ha azonban a gyanúsítottat a sértett megnevezni nem tudta, úgy a nyomozás csak abban állott, hogy felvették a panaszt. Tevékenységük inkább csak a nemzeti kisebbségek megfigyelésére és sakkbantartására szorítkozott.

Hogy ez most már nem így van, azt is tudjuk. Egy esetet ismertetek alább; az ilyenek eredményezték, hogy ma már más világ van a visszakerült területeken.

Mikolánics Miklós benatinai (Vadászfalva) lakos, földműves, 1939. szeptember 28-án a tibai őrsön

megjelent és jelentette, hogy Plotényi Jenő budapesti lakos ny. erdőmérnököt,* aki mint vendég, Csuha István örökösének benatinai erdejében vadászott és Lupján György vadórt 1939. szeptember 27-én késő este a benatinai erdőben vadászat közben ismeretlen tettesek löfegyverrel megtámadták, vadászszákmányukat elrabolták és kiüldözték őket az erdőből.

A jelentés vétele után Marton János törm. v. öpk. egy csendőrnek az őrsön való hátrahagyásával, negyedmagával szolgálatba indult, a megjelölt erdőben lévő vadászlakhoz sietett, hogy először is sértetteket kikérdezze.

Plotényi Jenő erdőmérnök az esetet az alábbiak szerint adta elő:

1939. szeptember 27-én délután Lupján György vadórral együtt kimentek a Benatina község határában levő Csuha István örökösének erdejébe az úgynevezett „Zsidova“ völgyébe szarvas-lesre. Délután a völgy felső szélén tartózkodtak. Sötétedni kezdett, mikor a völgy alsó részén szarvasbőgést hallottak. Mikor a völgy alsó szélére leértek, egy ismeretlen embert vettek észre, akinél puska volt. Amikor őket az meglátta, északkeleti irányban elszaladt. Ekkor már sötét volt. Körülbelül 10–15 perc múlva ő, egy arra haladó szarvasbikára egymásután háromszor rálőtt. Lövései találtak. Zseb villanylámpával világítva, nyomban az agancs levágásához fogtak. Munkájuk közben abból az irányból, amerre az ismeretlen ember elszaladt, egy kézi zsebvillanylámpás ember közeledett feléjük, erősen kiabálva és oroszul káromkodott. Mikor őket 50–60 lépésre megközelítette, hirtelenül és egymásután öt lövés dördült el. A lövések hangjáról következtetve, azokat katonai puskából adták le. Mivel attól tartott, hogy őket az orvvadászok meglövik, a lelőtt szarvas, egy darab egyesövű vadászfegyvere, hátizsákja és nagykabátjának hátrahagyásával vadórrel a helyszínéről futva, Benatina községbe menekültek. Az orvvadászok lövéseit ők nem viszonyozták. A vele volt vadórrel ugyancsak egy kétesövű vadászpuska volt, amelyet az a helyszínen szintén visszahagyott.

Másnap a vadórt kiküldte a helyszínre. Az vizsgatérve jelentette, hogy az ismeretlen orvvadászok az elejtett szarvasbika agancsát fejével együtt, a két hátsó combját, valamint menekülésük alkalmával a helyszínen hagyott 1 darab osztrák gyártmányú 9.5 mm-es egyesövű 6046. gyári számú vadászpuskáját, vadász-hátizsákját, nagykabátját és a vadász-csigakürtjét ellopták. Ellopták a vadór puskáját is. Kára 850 pengő.

A vadór a történeteket ugyanúgy adta elő, mint Plotényi erdőmérnök. A tettesekről még csak személyleírást sem tudtak adni, mert az eset megtörténtekor már sötét, késő este volt.

Marton János törm. v. öpk. kérte sértettet és a vadórt, hogy menjenek ki velük együtt a helyszínre. Odaérve, azok bemutatták a nyomozó járőrnek azt a helyet, ahol a szarvasbikát elejtették és ahonnan az ismeretlen orvvadászok a lövéseket rájuk leadták. A lelőtt szarvasbika maradványai még ott voltak a helyszínen. A helyszín tüzetes átvizsgálása közben a szarvasbika fekhelyétől 2 méter távolságra levő álló bükkfán, a földtől 5 méter magasságban a járőr megtalálta az orvvadászok által tett 2 lövésnek a nyomát, amelyből nyomban megállapította,

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Reviczky Zs. szds. felv.

hogy azok katonai puskából erednek, de egyben a nyomok kétségtelenné tették azt is, hogy a lövéseket az orvvadászok csak ijesztésül adhatták le és csak az volt a céljuk, hogy sértettet és a vadórt a lelőtt szarvasbikától elriasszák és azt maguknak ilyen módon megszerezhessék, mert ha szándékuk emberölésre irányult volna, úgy nem céloztak volna olyan magasan.

Sértett a járőrnek szerencsét kívánva eltávozott, a járőr pedig megkezdte a további munkát.

Itt meg kell említenem, hogy én a kérdéses napon a remetevasgyári örsön szemlét tartottam és az esetről ott értesültem. Ezért állomáshelyemre sietve bevonultam. A tibai örs ez ügyben tett jelentését az asztalomra találtam. A nyomozásba való bekapcsolódás végett a szobránci örsről egy 2 főből álló járőrt magam mellé véve, én is a helyszínre siettem, de nem találtam már ott sem a sértettet, sem a nyomozó járőröket. A kérdéses vadászlaknál találtam azonban Csuha István erdőtulajdonost, akitől a sértett és a nyomozó járőrök holléte, valamint a történetek felől érdeklődtem, közölve azt, hogy a velem levő

járőrrel együtt én is bele akarok kapcsolódni a nyomozásba. Az erdőtulajdonos csodálkozott azon, hogy az ügyben még a szobránci csendőrök is kifáradtak a helyszínre, amire a cseh uralom alatt példa nem volt. Közölte, hogy sértett visszautazott Budapestre, a járőrök hollétéről azonban csak annyit tud, hogy azok a helyszíni szemle megejtése után először Benatina községben nyomoztak, onnan a szomszédos községekbe távoztak, de hogy hova, azt nem tudta.

A történetek általános ismertetése után az erdőtulajdonostól elbúcsúztam, mikor is az szívélyesen megköszönte fáradságunkat, de hozzátette azt is, hogy az eredményben nem bízunk, mert az orvvadászok garázdálkodása a cseh uralom alatt igen elharapózott, azokat azonban soha sem tudták leleplezni. Mindenesetre nem árt, ha azokat a csendőrök kutatják, legalább a lakosság látja, hogy üldözik azokat és így a további garázdálkodástól némileg visszariadnak.

Ezek után a szobránci örsről magammal vitt járőrrel együtt a hegyek között községről-községre mentünk, pihattunk, azonfelül a tibai örs járőreit

is kerestük, hogy azokkal az érintkezést felvegyük. Két napi keresés után sem találtunk azonban rájuk, mert ahova megérkeztünk, ottan már eltávoztak és útirányukat megmondani senki nem tudta. Végre is elhatároztam, hogy visszamegyünk a tibai őrre, ahol a járőrök hollétéről csak megtudunk valamit. Az őrre történt megérkezésünkkor a legnagyobb meglepetésemre az öpk.-ot és a nyomozó szolgálatban állott többi csendőrt is odahaza találtam. Még akkor is nyakig sárosak voltak és a ruházatuk és szerelvényük tisztogatásával foglalkoztak. A másik meglepetés pedig akkor ért, amikor Marton törm. v. öpk. az irodából sietett elém, jelentkezett és jelentette, hogy a nyomozó szolgálatból 1 órával előbb bevonultak, a tetteseket kiderítették, a bűnjeleket — a szarvasbika egyik combjának kivételével — őrizetbe vették, a húst a novoselici község előljáróságának átadták, míg a puskákat és a többi dolgokat magukkal hozták az őrre, azok az egyik sarokban hiány nélkül megvannak.

A jelentés és a bűnjelek láttára az őrparancsnokot megöleltem, megráztam a kezét, mondván neki, hogy derék munkát végeztek és ezért minden egyes előljáró részéről hallani fogják az elismerést.

Az eredmény elérésére vonatkozó kérdéseimre az öpk. az alábbiakat jelentette:

Amikor sértettől elbúcsúztak, először Benatina községben puhatoltak és az ottani számbajöhető gyanúsítottak alibijét tisztázták. Benatina községből tovább folytatták a nyomozást, az összes szomszédos községekben megfordultak és mindenütt olyan embertől érdeklődtek orvvadászok után, aki tudott kissé magyarul, de eredményt elérni még mindig nem tudtak. Már-már arra gondolt, hogy a nyomozást egyelőre abbahagyja és az őrre bevonulnak, míg végül is a harmadik napon az egyik községben a velük volt esküdt, aki egy kicsit tudott magyarul, bizalmasan közölte velük, hogy a perecsényi őrskörlethez tartozó, mintegy 8–9 km távolságra levő Novoselica községben ismer egy szenvedélyes orvvadászt, nincs kizárva, hogy a nyomozott ügynek az a tettese. Nem kellett több, azonnal el is határozták, hogy a nyomozást ezirányban is lefolytatják. Még aznap az esteli órákban Novoselica községbe megérkezve, fellekeresték a községi bírót, akit egy másik esküdttel együtt azonnal maguk mellé vettek és a megjelölt ember lakására mentek. Amint beléptek a konyhába, ott frissen sült hús szagát érezték, a takaréktűzhelyen egy nagy lábas vadhúst találtak. A háziak igen meglepődtek. Arra a kérdésre, hogy a sütni feltett hús honnan származik, az ember habozva azt felelte, hogy azt a szomszéd községbeli mészárosától vette, de mikor a járőr közölte vele, hogy az vadhús és azt mészárosától nem vehette és mikor a járőr egyik tagja a szarvasbika egyik combjának a még fel nem vágott részét is megtalálta a kamrában, minden kertelés nélkül kijelentette, hogy Plotényi erdőmérnököt és vadőrt a benatinai erdőben ő és társa, ki ugyancsak novoselici lakos, kergették el puska lövésekkel a lelőtt szarvasbikától és a hús abból származik. A puskák és a többi dolgok eltulajdonítását egy ideig tagadta, de később, amikor látta, hogy tagadásával célt nem ér el, elővette nemcsak az ellopott puskákat és a többi dolgokat, hanem előadta a birtokában volt cseh katonai puskát is, amellyel kijárt orvvadászatra. Társa ugyancsak

látta, hogy nem ér semmit a tagadás, a szarvasbikából a még nála levő húst, továbbá a birtokában volt cseh katonai puskát előadta. Egybehangzóan előadták, hogy a kérdéses napon, helyen és időben együtt voltak kint szarvaslesen. Közben a sértett és a vadőr egyiküket leshelyén észrevették, mire az a leshelyét elhagyva elszaladt. Egy kis idő múlva azután hallották, hogy sértett egymásután háromszor lőtt, mire annak leshelyét megközelítették és akkor látták, hogy egy szarvasbikát ejtett el, amelynek aggancsát éppen akkor vágta le. Nyomban elhatározták, hogy sértettet és a vadőrt a szarvasbikától lövésekkel elriasztják és azután ők az aggancsát és a húsának egy részét magukkal viszik. Amikor a lövéseket a levegőbe leadták és látták, hogy sértett és a vadőr a szarvastól elfutottak, nyomban oda mentek, az aggancsot, a két hátsó combot és az ott hagyott puskákat, valamint a többi dolgokat magukhoz vették és hazavitték lakásukra, ahol a húst elosztották egymás között. Beismerték azt is, hogy az orvvadászatot már régóta üzik és e célból rendszerint a községtől távoleső erdőkbe jártak ki. Puskájukat mindig az erdőben rejtették el és azokat most is onnan vették elő a nyomozó járőrök jelenlétében.

Előadták még, hogy a cseh csendőrök is többször gyanúsították őket azzal, hogy orvvadászatra járnak ki, de soha sem tudtak ellenük bizonyítékokat szerezni, bár olyan eset is volt, hogy amikor a csendőrök ilyen ügyben nyomoztak, az általuk el ejtett vadat a lakásukon rejtegették. Mindezideig abban a biztos tudatban voltak, hogy őket az eldugott községben nem tudják leleplezni.

Gyanúsítottakat — szabadlábban hagyásuk mellett — lopás büntette miatt az ungvári kir. ügyészséghez jelentették fel.

Ezzel kapcsolatban még csak azt akarom megemlíteni, hogy sértett az eredmény hallatára igen boldog lett, nem győzi a magyar csendőrt dicsérni,* de az orvvadászok leleplezésének a környéken is csakhamar híre lett. Eredménye még abban is mutatkozik a lakosság között, hogy most már azok is köszöntik a magyar csendőrt a találkozáskor, akik azelőtt félrenéztek a köszönés helyett, (a csehszlovák magyarellenés propaganda egyik megnyilvánulása volt ez is...), ami pedig azelőtt ujság volt ezen az idegen nyelvet beszélő vidéken.

Annak kijelentése mellett, hogy az eredményben nekem semmi részem nincs, távol áll tőlem, hogy az ügyben nyomozó járőrök fáradságot nem ismerő, derék munkáját méltassam, mert az egyébként is nem reám tartozik, de mégis ki kell emelnem azt a tényt, hogy az adott körülmények között a tibai őr sem mindennapi munkát végzett. Nem pedig azért, mert tekintetbe kell venni azt, hogy a lakosság idegen anyanyelve mellett az őr legénységének még a saját őrskörletében sem volt alkalma a helyi és személyi ismeretek tökéletes megszerzésére, még kevésbé a hegyes-völgyes Kárpátalján idegen őrskörletben, ennek dacára a kitartó és fárasztó, lelkiismeretes nyomozás mégis meghozta az eredményt, amely a magyar csendőrnek csak tiszteletet és megbecsülést szerzett.

* Sértett 100 pengőt ajándékozott a csendőrségi jutalmazási alapra. (Szerk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

1. Kérdés. A Btk. azt a körülményt, hogy a lopás, sikkasztás és a csalás büntette avagy vétséggé minősül-e, a külön meghatározott minősített esetek kivételével az ellopott, elsikkasztott vagy kicsalt dolog értékétől teszi függővé. Milyen szabályok szerint kell ezt az értéket a fenti büncselekmények mindenikénél megállapítani.

Válasz. A Bn. 48. §-a szerint, ha a lopott dolog értéke kétszáz pengőnél nem nagyobb, a lopás vétséget, ellenkező esetben büntettet képez. A lopott dolog értékének az veendő, amely értéke a dolognak a lopás idején volt.

A törvény e rendelkezésének alkalmazásánál az a legfontosabb tudnivaló, hogy lopásnál értéként mindig csak az ellopott dolog értékét kell alapul venni és nem a kárt, amelyet a sértett a lopás következtében szenvedett. Ezért helytelen a lopás miatt tett feljelentésekben a sértettet „káros”-nak vagy „károsult”-nak írni és az ellopott dolog értékét sem szabad „kártérték”-nek nevezni, mert ebből félreértések származhatnak. A lopott dolog értéke ugyanis nem mindig azonos a kárral, amit a sértett a lopás folytán szenvedett. Pl. a tettes a sértett gépkocsijából kilopja az akkumulátort, amelyet a külföldi behozatal szünetelése miatt nem lehet pótolni. Az ellopott akkumulátor értéke 200 pengőn alul van ugyan, de a sértettnek abból keletkezett kára, hogy a gépkocsiját hosszabb időn át nem tudja használni, ennél sokkal több lehet. A tettest mégis csak lopás vétsége miatt fogják felelősségre vonni, ha büntette minősítő más körülmény nincsen. Az okozott kárért természetesen kártérítéssel tartozik, de ezt rendszerint nem a büntető, hanem a polgári bíróság ítéli meg.

Nem lehet a lopott dolog értékéhez hozzászámítani azt a kárt sem, amelyet a tettes a lopás elkövetése alkalmával a lopott dolog elvételén kívül okozott. (Pl. az ablakot betörte, a falat, a szekrényt feltörte, megfúrta, stb.) A gyanúsítottnak ez a cselekménye — ha szándékos volt — a Btk. 418., vagy 421. §-ába ütköző külön vétség, (halmazatban a lopással), ha pedig nem volt szándékos, (hanem pl. véletlenül történt), akkor csak kártérítés alapja lehet.

Hasonlóképpen sikkasztásnál is csak az elsikkasztott dolog értékét kell alapul venni, nem pedig a kárt, amelyet a sértett a sikkasztás következtében ezenkívül szenvedett. Pl. egy hívtásos zenész kölcsönadja valakinek a hangszerét és azt a kölcsönvevő eladja. A hangszer értéke 150 pengő, ellenben a sértett azáltal, hogy hosszabb időn át nem tudott zenekarban játszani és így kereset nélkül maradt, 300 pengő kárt szenvedett. Ezt a kárt a sikkasztás értékében nem lehet beszámítani.

Más a helyzet a csalásnál. Itt ugyanis a törvény nemesak a vagyoni haszonszerzés célzatát tekinti a gyanúsított részéről, hanem azt is, hogy a cselekményével a sértettnek vagy másnak milyen vagyoni kárt okozott. A vagyoni kár, amelyet akár a megtévesztett, akár más szenvedett, állhat bármiféle vagyoni hátrányból, sőt elmaradt haszonból is. Ha tehát — a fenti példánál maradva — a gyanúsított az akkumulátort nem lopta, illetőleg a hangszer nem sikkasztotta el, hanem kicsalta a sértettől, a cselekménye akkor is büntetett, ha a kicsalt dolgok értéke száz pengőnél kevesebb, mert ehhez az értékhez a Btk. 380. §-a alapján hozzá kell számítani a kárt is, amit a sértett a csalás következtében közvetlenül, vagy közvetve szenvedett.

Mind a dolog értékét, mind pedig — csalásnál — a kár összegét elsősorban a sértett bemondása alapján kell megállapítani.

Fessler J. prb. eső. felv.

pítani. Itt azonban jó óvatosságnak lenni, mert a sértett szereti a kárát túlozni, vagy azért, mert azt hiszi, hogy így a tettes nagyobb büntetést fog kapni, vagy pedig egyéb okból. Használt dolognak nem lehet azt az értékét alapul venni, amennyibe újonnan került, hanem tekintetbe kell venni a használat folytán beállott értékesökkenést. Csalásnál azonban, ha a kicsalt dologt csak drágábban lehet pótolni, mint amennyi annak az értéke volt, (mert pl. a pótalkatrészt csak kézimunkával lehet előállítani), az utóbbi összeget kártértéknek kell tekinteni.

A cselekmény minősítésére nincs ugyan befolyással, de azért célszerű a feljelentésben megemlíteni azoknak a dolgoknak az értékét, amelyeket a csendőr a nyomozás folyamán a gyanúsítottnál vagy másnál megtalált és őrizetbe vett.

2. Kérdés. Egy földműves vásárol egy benzinmotort, ahhoz tengerimorzsolót és fűtőszelőgépet. A benzinmotor kezeléséhez felfogad egy napszámost, akinek semmiféle motorkezelési képessége nincsen. Kérdés: a) Kell-e a tengerimorzsolóhoz és a fűtőszeléshez iparigazolvány? b) Szabad-e benzinmotor kezelésére képesítés nélküli egyént alkalmazni és c) A fenti munkákra alkalmazott egyének ipari vagy mezőgazdasági munkások-e és milyen munkásbiztosítási bejelentési kötelezettség alá esnek?

Válasz. Az ipartörvény, mint tudjuk, az iparoknak három csoportját különbözteti meg. Ezek: 1. képesítéshez kötött ipar, 2. engedélyhez kötött ipar és 3. szabad ipar.

Az az ipar, amelyet kézműves jellegénél vagy a munka természeténél fogva csak megfelelő szakképzés és gyakorlat után lehet elsajátítani, és amelynek gyakorlása ezért a törvényben megállapított szakképzettség igazolásához van kötve: képesítéshez kötött ipar.

Az az ipar, amelynek gyakorlása közszempontokból (pl.

közfürdőszaki, közbiztonsági, közegészségügyi, stb. szempontból) külön feltételek igazolásához kötött engedély elnyerésétől függ: engedélyhez kötött ipar.

Végül az olyan ipar, amelynek gyakorlása sem képesítéshez, sem pedig engedélyhez kötve nincsen: szabad ipar.

Az iparok fenti három csoportjába tartozó bármilyen ipart csak iparjogszóvany alapján lehet gyakorolni. Az iparjogszóvany kétféle: iparengedély és iparigazolvány. Iparengedélyt csak olyan ipar gyakorlására állítanak ki, amely külön engedélyhez van kötve; a többi iparra iparigazolványt adnak.

A törvény, valamint az ezzel kapcsolatos kereskedelemügyi, illetőleg iparügyi miniszteri rendeletek csak a képesítéshez és az engedélyhez kötött iparokat sorolják fel; a szabad iparok nincsenek felsorolva, hanem csak általános szabályként van kimondva, hogy minden olyan ipari vagy iparszerű foglalkozás, amelyet valaki a) főkeresetként, b) mások részére, c) ellenszolgáltatás fejében, d) idegen (nem a házanépéhez tartozó) munkások alkalmazásával, e) rendszeresen gyakorol, az iparüzés fogalma alá és iparigazolvány váltásának kötelezettsége alá esik.

Mindegy, hogy valaki milyen munkát végez, illetőleg végezett iparszerűen, ha a fenti feltételek fennforognak, iparigazolványt kell váltania. A tengerimorzsolás és a fafűrészelés is tehát, ha iparszerűen történik, csak iparigazolvány alapján gyakorolható.

Nem kell iparigazolványt váltania annak, aki ipartermékeket háziiparilag állít elő, amin azt kell érteni, hogy az iparterméket a készítő nem főfoglalkozásként és csak a maga, illetőleg házanépének munkájával állítja elő. Nincs előírva, hogy milyen ipartermékeket lehet háziiparszerűen előállítani; ha valaki egymagában, vagy csak a családtagjai segítségével gézgépet tud készíteni, ezt is megteheti és a gézgépet mint háziipari terméket árusíthatja. Annak azonban, aki háziipari terméket árusít, ezt a körülményt a községi előjáróság tanúsítványával kell igazolnia. Ha valaki a más részére keresetszerűen ugyan és akár gépi erővel is, de a családtagjain kívül más, idegen munkások alkalmazásával nélkül tengeri morzsol, vagy fát fűrészel, a tevékenysége nem ipari tevékenység és nem esik iparigazolvány váltásának kötelezettsége alá, csak — mint fentebb említettük — akkor, ha ezt főfoglalkozásként és idegen munkaerő alkalmazásával végezteti. Éppen így lehet pl. női kézimunkát is iparszerűen és háziiparszerűen előállítani.

Nincs olyan rendelkezés, amely a benzinmotorok kezelését külön képesítéshez kötné. Csak a gézgépek kezelését teszi hatósági vizsgától függővé a 17.001/1901. K. M. rendelet; álló robbanómotorok (Diesel, szívógáz) képesítés nélküli egyén által is kezelhetők. A traktor kezeléséhez sem kell képesítés, ha kizárólag mezőgazdasági körben használják; ha ellenben a traktorral a közúti közlekedésben is résztvesznek, pl. közúton vonatnak vele, akkor a kezelőjének közlekedésrendészeti gépjárművezetői vizsgát kell tennie.

Az iparszerűen végzett munka körében, — tehát a kérdésben foglalt tengerimorzsolásnál és fafűrészelésnél is — alkalmazott munkások nem mezőgazdasági, hanem ipari munkások és mint ilyenek az 1927:XXI. t.-c. szerint társadalombiztosítási betegségi és baleseti biztosításra kötelezettek.

3. Kérdés. Öngyilkosság esetében őrizetbe kell-e venni a fegyvert, amellyel öngyilkosságot követtek el?

Válasz. Az öngyilkosság nem büntetendő cselekmény, következésképpen bünjele sinesen. Ha tehát minden kétséget kizáró módon megállapítást nyert, hogy öngyilkosság forog fenn és hogy azért senkit sem terhel büntetőjogi felelősség, akkor a fegyvert, amellyel az elhalt az öngyilkosságot elkövette, felesleges őrizetbe venni és beszállítani, mert a kir. ügyészség, vagy a rendőri hatóság úgy sem tudja, mit tegyen vele, hanem visszaadja a jogos tulajdonosának, vagy az örökösöknek.

Azt mindenesetre meg kell állapítani, hogy a fegyver az elhaltnak, vagy pedig másnak a tulajdona volt-e és hogy volt-e reá a tulajdonosnak fegyvertartási engedélye. Ha engedély nélkül tartották, akkor őrizetbe kell venni, de nem mint az öngyilkosság bünjelét, hanem azért, mert mint engedély nélkül tartott fegyver eldobás alá esik.

A nyomozás érdekében azonban célszerű az eszközt, amellyel öngyilkosságot követtek el, (tehát nemcsak löfegyvert, hanem pl. mérget, kötelet, stb. is), mindjárt a helyszíni szemlénél őrizetbe venni és mindaddig változatlan állapotban meg-

őrizni, amíg az öngyilkosság ténye kétséget kizáró módon megállapítást nem nyert. Tudjuk ugyanis, hogy nem ritka eset az olyan, amikor a tettes a gyilkosságot, vagy szándékos, illetőleg gondatlan emberölést olyan állítással, vagy beállítással igyekszik leplezni, hogy az elhalt öngyilkosságot követett el. Nagyon megnehezítené, sőt sokszor lehetetlenné is tetheti a bűncselekmény kiderítését, ha a csendőr ennek az állításnak azonnal hitelt adva, kiengedi a kezéből a legfontosabb tárgyi bizonyítékokat. Jó tehát, ha a nyomozás alatt az öngyilkosság eszköze a csendőr kezében van; ha azután megállapítást nyer, hogy nincs reá szükség, mert valóban öngyilkosság forog fenn, a csendőr visszaadhatja a fegyvert, vagy egyéb bünjelét a tulajdonosának és ezt a körülményt a jelentésben megemlítheti. Az óvatosság azonban nagyon is indokolt.

4. Kérdés. A Szut. 490—492. pontja szerint a csendőrnek jövedéki kihágásokat felhívásra sem szabad nyomoznia, hanem észleletét, illetőleg a nála tett feljelentést az illetékes pénzügyőri szakaszon kell közölni, kivéve a határvám- és dohánycsempészetben történt tettenérés esetét, amikor a tényleírást a csendőrnek kell megszerkesztenie. Vonatkozik-e ez a tilalom olyan esetekre is, amikor a csendőr valakit vadászati kihágáson ér tetten és ezzel kapcsolatban a vadászjegy és fegyverigazolvány-illeték le nem rovása miatt jövedéki kihágás is forog fenn?

Válasz. A Szut. hivatkozott pontjai általában azért tiltják el a csendőrt a jövedéki kihágások nyomozásától, mert a jövedéki törvények és rendeletek nagyszámúak és bonyolultak, azokat a csendőr — minthogy nem tanulja — nem ismerheti, már pedig ezek ismerete nélkül jövedéki kihágásokat helyesen nyomozni és feljelenteni nem lehet. Sok esetben már az a körülmény is, hogy van-e egyáltalán jövedéki kihágás, ha igen, az súlyos-e vagy sem, vagy esetleg nem minősül-e adócsalással, alapos pénzügyi szakismeretet igényel. Helyesebb tehát, ha az ilyen ügyek nyomozását és feljelentését a csendőrség a pénzügyőrségre bízva, amelynek ebben a tekintetben különleges szakképzettsége van.

Meg kell azonban jegyezni, hogy olyan esetben is, amikor a jövedéki kihágás a csendőrnek jutott tudomására és a pénzügyőrség a csendőrség feljelentése alapján jár el, az átiratban kérni kell, hogy a pénzügyőri szakasz a tényleírásban feljelenőkként, illetőleg tettenezőkként az eljáró csendőröket nevezze meg. Ez azért fontos, mert a feljelenő, illetőleg tettenezőri jutalek ilyen esetben is a feljelentő csendőröket, illetőleg az ő felajánlásuk alapján a csendőrség jutalmazási alapját illetik meg.

A dohány- és határvámcsempészetben történt tettenérést a Szut. azért veszi ki az általános szabály alól, mert ezeknél — ha tettenkapás történt — a tényállás rendszerint egyszerű, hosszas és bonyolult nyomozásra nincsen szükség, hanem csak a tettenkapás tényét kell bejelenteni és az őrizetbe vett csempészárt kell beszállítani ahhoz, hogy a cselekmény bizonyítható legyen és a pénzügyi hatóság a tettesek ellen eljárást indíthasson.

Ugyanezeknek a szempontoknak a figyelembevételével nem okvetlenül szükséges, hogy a csendőr olyan vadászati kihágás esetében, amely egyúttal jövedéki kihágás is, a pénzügyőri szakaszt értesítse, hanem megteheti a feljelentését közvetlenül a pénzügyigazgatósághoz is. A vadászjegyek és fegyverigazolványok illetéke tárgyában kiadott 5007/1924. P. M. rendelet 24. §-a szerint ugyanis az, aki a rendelet 22. §-ában megállapított kihágást felfedezi, köteles erről közvetlenül vagy a községi előjáróság útján a pénzügyigazgatóságnak jelentést tenni. Ha tehát erről a jövedéki kihágásról magán-személy is közvetlenül tehet jelentést a pénzügyigazgatóságnak, megteheti ezt a csendőr is, főként akkor, ha — mint fentebb említettük — a tényállás egyszerű és nincs szükség bonyolult nyomozásra annak a megállapítása végett, hogy a gyanúsított a jövedéki kihágást valóban elkövette-e vagy sem.

Arra, hogy a jövedéki kihágást is képező vadászati kihágás esetében hogyan kell eljárni, az 1932. évfolyamunk 149. oldalán az 54. lekszikonválaszban részletes útmutatást lehet találni.

Ki tudja?

Hány működő tüzhányó van földünkön?

IANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Közveszélyű rongálás kiderítése.

Írta: NEMESSZEGHY PÁL tiszthelyettes (Szeged).

Az orosházi őrön teljesítettem akkoriban szolgálatot, amikor még az egész országot a biatorbágyi véres vasúti merénylet tartotta izgalomban. 1931. év október 28-án a délelőtti órákban szárnyparancsnokomat az orosházi vasútállomás főnöke arról értesítette, hogy ismeretlen tettes az aznap reggel 8 óra tájban Tótkomlós felől jövő motoros személyvonat elé a vágányokra egy vasból készült, „Állj, ha jön a vonat” felirattal ellátott figyelmeztető táblát helyezett. A motorosvonat eleje megrongálódott, azonban emberéletben kár nem esett. Kérte a szárnyparancsnok urat, hogy rendelje el a legerélyesebb nyomozás lefolytatását, annál is inkább, mivel ez Orosháza községben már a második közveszélyű cselekmény volt.

Őrparancsnokom magát Jónás Imre I. törzsőrmesterrel lóháton, engem pedig Juhász Péter gy. törzsőrmesterrel gyalog vezényelt ki az eset nyomozására.

A bűncselekmény színhelye Orosháza községtől mintegy 4–5 km távolságra volt.

A helyszínére az őrparancsnokom járőre — mivel lóháton voltak — hamarabb érkezett ki, s a mi megérkezésünk, valamint a kiküldött vasúti szakértői bizottság kiszállásáig az időt arra használták fel, hogy az eset színhelye közelében fekvő tanyák lakosaitól az eset után érdeklődjenek.

A helyszínére — amely az Orosháza–Mezőhegyest összekötő vasútvonalon Bogárczó és Kardoskút vasútállomások között volt — hajtányon odaérkezett vasúti bizottsággal egyidőben érkeztem meg a járőrömmel s a helyszínelés közben az egyik tanyából kiérkezett őrparancsnokom járőrével együtt a következőket állapítottuk meg:

A Mezőhegyes felől oda kb. 7 óra 26 perckor érkező s két kocsiból álló motoros személyvonat elé, a vágányokra, az ismeretlen tettes ráhelyezte azt az „Állj, ha jön a vonat” feliratú, vasból készült, mintegy 3 méter hosszú, figyelmeztető táblát, amely éppen ott a sínek mellett volt elhelyezve a vaspályát keresztező dűlőút mentén. Ezen a helyen a vágányok — a kocsikkal való átjárás miatt — kettősek voltak s a belső sínek vége be volt görbítve. A vasúti pálya mentén jobbra és balra kb. 130 cm mélységű árok volt. A vaspályával párhuzamosan, attól mintegy 20 méter távolságban, megveit út vezet. A helyszínen látottakból és a motorosvonat vezetőjének előadásából, aki a vasúti bizottsággal együtt jött ki, az nyert megállapítást, hogy az ismeretlen tettes a figyelmeztető

tető táblát a síneknek éppen az átjáró feletti részére helyezte, úgy, hogy a tábla a belső sínek begörbített részein túl, azok Orosháza felé eső részén feküdt. A motorosvonat a figyelmeztető táblát 5–6 méterre maga előtt tolta s amikor az összegörbülve, a motor olajtartányát megrongálta, a vonat már meg is állhatott. Ha a figyelmeztető táblát a sínek begörbített része elé helyezte volna, a menetiránynak megfelelően, akkor a tábla a sínek begörbített részén könnyen fennakadhatott volna és a motorosvonat kisiklását okozhatta volna. A motorosvonatnak kb. 40–50 utasa volt, akiknek az ijedtségen kívül más bajuk nem esett. A motorvezető előadása szerint, az akkor uralkodó nagy ködben csak akkor vette észre a sínekre helyezett figyelmeztető táblát, amikor már a motorosvonat azt maga előtt tolta. Azonnal fékezett s így a további veszélyt elkerülte. A helyszínen más nyomot vagy olyan elváltozást, amelyből a tettes személyére lehetett volna következtetni, nem találunk. A további nyomozáshoz tehát semmi támpontunk nem volt.

A helyszíni szemle megtartása után őrsparancsnokomtól azt a parancsot kaptam, hogy a nyomozást folytassam, ő az őrre megy megtenni a jelentéseket az előírt helyekre. Az állomásfőnök által vezetett vasúti bizottság is eltávozni készült a helyszínéről, miközben annak a nézetének adott kifejezést, hogy a tettes soha sem fog kézrekerülni. Én viszont kijelentettem, hogy az eset rövidesen ki fog derülni.

Távozásuk után a helyszínt megegyeszer alaposan áttekintettem, az esetet újra átgondoltam s járőrtársammal együtt arra a feltevésre jutottam, hogy a cselekményt mulatozásból hazatérő, vagy odamenő, jókedvű társaság meggondolatlan tagjai követhették el. Hogy ennek a feltevésnek alátámasztására támpontokat szereznek, — érdeklődni kezdtem az eset színhelyétől nem messze fekvő tanyákban lakóktól, azonban ezeken a helyeken feltevéseim valószínűsítésére adatot szerezni nem tudtam.

Egyik tanyában a család nőtagjai elbeszéltek, hogy ők már csak akkor értesültek a „baleset”-ről, amikor már felkeltek. Magát az esetet nagy bőbeszédűséggel kiszínezve és felnagyítva mondták el s abbéli nézetüknek adtak kifejezést, hogy azt bizonyára valami kommunista követte el.

Beszédjük végeztével kérdésemre előadták, hogy mindezeket az egyik, István nevű fiútestvérüktől hallották, aki az eset megtörténtekor éppen az udvaron tartózkodott. Az udvaron a volt béresükkel együtt a béresnek még kijáró repajárandóságot rakták abban az időben a kocsira. Ez a fiútestvérük, Antal István, nem volt otthon, de mint mondták, nemsokára hazajön Orosházáról. Elhatároztam, hogy bevárom, mert reméltem, hogy kikérdezése valami eredményt hoz. Nemsokára meg is érkezett. Kérdésünkre a következőket beszélte el:

Volt béresük, Lóci István* szentetornyai lakos, előző nap délutánján náluk járt s akkor megbeszéltek, hogy a szolgálati bére fejében még járó egy kocsi repát mikor szállítják haza a szentetornyai lakására. Másnap reggelben állapodtak meg. Másnap reggel úgy 6–7 óra közötti időben meg is jelent Lóci István a tanyájukon s ketten hozzáfogtak a kocsit repával megrakni. A répa rakodása közben arra lettek figyelmesek, hogy amikor a Tótkomlós felől jövő

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

hirtelen támadt ellenszenv vagy más rossz érzés hatása alatt kellő ítélőképesség miatt, ösztönüktől irányítva, minden bűncselekmény elkövetésére képesek. A kikérdezések befejeztével a foglyokat átkísértük a helybeli rendőrkapitányságra és ott átadtuk.

Másnap 14 napi szabadságra mentem Kecske-métre s pár nap múlva a rádió híreinek hallgatása közben meglepetve hallottam, hogy a gyulai kir. törvényszék, mint statáriális bíróság Lóci Istvánt kötél általi halálra ítélte. Mint később megtudtam, ezt a büntetést kegyelemből életfogytig tartó fegyházra változtatták.

Azt hiszem, nem leszek szerénytelen, ha még megemlítem azt is, hogy a nyomozásért a kerületi parancsnokság úgy engem, mint a járőrtársamat dicsérő okirattal tüntetett ki.

Az az ember, aki védekezik, mielőtt valaki őt vádolná vagy gyanúsítaná, mindig gyanus. Régi tapasztalatok igazolják ezt.

A helyszínen sokszor nem az a döntő fontosságú, ami megvan, hanem az, aminek meg kellene lenni, de nincsen meg. Ezek azok az adatok, melyeket „negatívum“-oknak nevezünk. Helyesen járt el tehát itten a nyomozó járőr, midőn a bemondás helytállóságát ellenőrzendő, a szántáson lábnyomokat keresett. Ha a gyanúsított valóban ott járt volna, akkor a lábnyomait is meg kellett volna ott találni annál is inkább, mert a felázott puha talaj a nyomképződésre kedvező volt. Ennek a nyomozásnak a sorsát is a negatívum, a hiányzó adat döntötte el.

HIREK

Csendőrségi Közlöny 26. szám. Legfelsőbb elhatározások. Tiszti kintünetések. Legénységi kintünetések. Honvédelmi miniszteri rendeletek. Nemesség elismerése. Névváltoztatások. Szabályrendeletek. Egyesülési jog korlátozásáról szóló 8110/1939. M. E. sz. rendelet kiegészítése. Gyülekezési jog korlátozásáról szóló 8.120/1939. M. E. sz. rendelet kiegészítése. Csendőrségi Lapok új alapszabályainak kiadása. Cs.—4. (Nyut.) helyesbítése. Közzolgálati alkalmazottak féláru vasúti menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványainak érvényesítése az 1940. évre. A gépjárművezető igazolványok kicserélése időpontjának újabb megállapítása. Menekült gépjárművek adásvétele esetén követendő rendőrhatalósági eljárás. Szilveszteri záróra megállapítása. Nyílt árusítási üzletek zárórájának és munkaszünetének az 1939. évi karácsonyi ünnepekkel kapcsolatos szabályozása. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen a konyhasó és a marhasó árának leszállítása. Kizárólagos dohányárudák vasárnapi nyitvatartásának az 1939. évi karácsonyi ünnepekkel kapcsolatos szabályozása.

Balesetelhárítás és az iskolák. A helyes közlekedésre s a balesetmegelőzésre nevelést hathatósan szolgálja az Orsz. Közegészségi Egyesület azzal, hogy díjtalanul küldi meg a „Mindenkit érhet baleset. Védekezzünk ellene.“ című füzetet a Légoltalmi ABC-vel együtt bármely iskola, pedagógus, vagy ifjúsági egyesület részére, ha azt kéri s a Vallás- és Köz-

AZ ORSZÁG LEGMODERNEBBŰL FELSZERELT
BEMUTATÓ TERMEI A

Nagykovácsy
ÜZLETHÁZ
RÁDIÓ OSZTÁLYÁN

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET — DÍJTALAN BEMUTATÁS

LICSÁJER JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGÓGYÁRTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

SPECIALISTA AZ AUTÓRUGÓK GYÁRTÁSÁBAN.
MINDENFÉLE KOCSIKHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.

Wellner evőeszköz

az asztal dísze

BÉLYEGZŐK,

VÉSNÖKI MUNKÁK, ZOMÁNTÁBLÁK
KOVÁCS LAJOS
A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
BUDAPEST, VII.,
KÁROLY-KRT. 7.
TELEFON: 136-200

mótorosvonat a tanyájukkal majdnem egyirányba ért, nagy csattanás hallatszott s a nagy ködben csak annyit láttak, hogy a mótorosvonat megállhatott, mert a reflektorok fénye arra mutatott, hogy a vonat egyhelyben áll. Mivel segélykiáltásokat nem hallottak, az esetnek különösebb jelentőséget nem tulajdonítottak s így a helyszínre ki sem mentek. Gondolták, hogy nagy baj nem lehet és mert a kocsival a tanyából úgyszólván arra kell menniök, akkor majd meglátják vagy megtudják, hogy valójában mi történt. E beszélgetés közben Lóci István még megjegyezte, milyen jó, hogy nem a vasúti átjárón, a dülöfőn jött be a tanyába, mert még őt gyanúsíthatnák valamivel. Erre ő megkérdezte Lóci, hogy ha nem az úton, hát akkor merre jött be a tanyába. Lóci azt felelte, hogy a szántáson keresztül, a rövidebb, rézsútos irányban jött a tanyába, bár nagy sár volt.

Antal István előadását nagy figyelemmel hallgattam és azonnal arra a meggyőződésre jutottam, hogy Lóci Istvánnak valami köze lehet a bűncselekményhez. Nehezen lehetett ugyanis feltételezni, hogy valaki a teljesen átázott szántáson tegyen meg kb. 400 méter hosszú utat akkor, amikor a tanyába van rendes, járható út is.

Intézkedtem, hogy két érdektelen bizalmi egyén jelenjen meg a tanyában. Megérkezésük után jelenlétükben Antal Istvánt most már kikérdeztem és előadását feljegyeztem. Ennek megtörténte után a tanuval és a két bizalmi egyénnel együtt kimentünk a helyszínre, annak közelében, a mintegy 10 holdas, mélyen felszántott földön kutattam a tanya felé vezető lábnyomok után, azonban azokat a legszorgosabb kutatás ellenére sem sikerült felfedezni. Voltak ott ugyan elmosódott lábnyomok, azonban azok még a szántás idején keletkeztek. Most már úgy éreztem, hogy helyes nyomon járunk. Ekkor már erősen esteledni kezdett s ezért elhatároztam, hogy az őrre bevonulok s jelentem az eredményt a nyomozást vezető őrsparancsnokomnak. Őrsparancsnokomnak a nyomozásom eddigi eredményét jelentettem. Kértem, járuljon hozzá, hogy az Orosháza községtől mintegy 8 km-re levő Szentetornya községbe másnap Lóci István kikérdezése végett útbainduljak és a nyomozást most már ebben az irányban folytassam. Őrsparancsnokom javaslatomat elfogadta.

6 óra lehetett, mikor Lóci Istvánék tanyájához megérkeztünk. Amint a tanya udvarára beléptünk, szembejött velünk egy fiatalember. Kérdésemre Lóci Istvánnak mondta magát és azonnal hozzá is fűzte, hogy nem ő tette a vonat elé a figyelmeztető táblát, mert nem azon az úton ment be a tanyába. Most már biztosra vettem, hogy a tettessel állok szemben. Elfogtam és részletes kikérdezése céljából bekísértem az őrszlaktanyába. Őrsparancsnokom kérdésére Lóci minden vonakodás nélkül beismerte a cselekmény elkövetését. Lóci ezután a község házára kísértem, hol a községi bíró és egy esküdt jelenlétében részletesen kikérdeztem. A cselekmény elkövetését a következőképpen ismerte be:

1931. október 27-én délután megjelent volt gazdája, Antal István orosházi határbeli gazdálkodó tanyáján azért, hogy a még neki járó repajarándóságának elszállítási idejét és módját megbeszélje. Megbeszélésük közben említést tett a fiatal gazdának arról, hogy milyen jó azoknak, akiknek pénzük van, mert nem kell ebben a cudar sáros időben gya-

logolni, hanem vonaton is közlekedhetnek. Erre Antal azt a tanácsot adta neki, hogy bosszulja meg magát valamelyik arra közlekedő vonaton, siklassa ki azt. Másnap, azaz október 28-án reggel Szentetornya községből a tanyára menet, elgondolkozott ezen a biztatáson s arra az elhatározásra jutott, hogy valamit tenni fog. Amikor a tanya bejárájához érkezett, meglátta a figyelmeztető táblát s ekkor támadt hirtelen az az elhatározása, hogy azt a nemsokára érkező vonat elé helyezi. A nagy ködben nyugodtan fogott hozzá tervének kiviteléhez, s a táblát helyéből kivéve, a sínekre helyezte. Ezután bement a tanyába, ahol azonnal hozzáfogtak a kocsit repával megrakni. Előadta még, hogy a reparakódás közben megkérdezte volt gazdája, hogy az általa javasoltakat végrehajtotta-e, mire ő igennel felelt. Ezután közösen figyelték a történeteket, amelyek már úgy mentek végbe, mint ahogy azt Antal István a járőrnek előadta. Lóci tagadta, hogy ő olyan kijelentéseket tett volna, mint amelyeket Antal neki tulajdonít. Azt elismerte, hogy a lábnyomokra vonatkozó kijelentést megtette, de azt Antal megnyugtatóra mondta, de ő maga is abban a hiszemben volt, hogy ha a gyanú rá fog is hárulni, ez bizonyítani fogja ártatlanságát. Arra nem számított, hogy a nyomozó közegek keresni fogják majd a szántáson a lábnyomokat. Tettét nagyon megbánta és nem számított arra, hogy cselekménye milyen nagy horderejű, lévén e cselekményre akkor statárium hirdetve. Amikor közöltem vele, hogy cselekményére halálbüntetés van meghatározva, kijelentésemet egykedvűen fogadta. S láttam rajta, hogy nem veszi komolyan. Tagadta, hogy cselekményének hátterében valami összeesküvés lenne.

A kikérdezés befejeztével : z eredményt magam közöltem távbeszélőn a vasútállomás főnökével, aki azt elképedve, de persze nagy örömmel vette tudomásul. Közben őrsparancsnokom jelentésére az éppen helyszíni főtárgyaláson jelen volt egyik ügyész úr intézkedett a helyszíni szemle megtartásáról, hová a tettessel, valamint a bizottság tagjaival együtt kocsikon mentünk ki. Oda megérkezve, az ügyész úr felhívására Antal Istvánt is elfogtuk s a helyszíni szemlét megtartottuk. Azt hiszem, mondanom sem kell, hogy a helyszíni szemle legjobban a szántáson a lábnyomok hiányának megállapítására irányult, mivel ez a tény döntő fontosságú volt a tárgyalás megtartásánál is.

Lóci a cselekmény elkövetésének módját a helyszínen bemutatta s azt állította, hogy a cselekmény elkövetésére Antal István bujtotta fel. A szemle megtartása után most már Antallal megszaporodva tértünk vissza a község házára. Itt Antalt újból kikérdeztem, ki tagadta a felbujtói tevékenységét, Lóci idevonatkozó állítását valótlanágnak jelentette ki, s megmaradt korábban tett előadása mellett.

Nyomozásom kiterjedt arra is, hogy Lóci nem volt-e tagja valamilyen szélsőséges politikai pártnak, vagy szervezetnek. Megállapításom szerint Lóci úgy a polgári, mint a katonai életében rendes, józanéletű ember volt, aki távol tartotta magát mindenféle politikai szerepléstől és szervezkedéstől. Az orvosi vizsgálat szerint büntetőjogi értelemben is teljesen beszámítható volt, de alacsony szellemi képességű és igazi típusa azoknak az embereknek, akik nem születtek bűnözési hajlammal, azonban

oktatásügyi Minisztérium rendelete értelmében levelükhöz 20 fillér bélyeget csatolnak. További 20 fillér bélyeg ellenében a füzetből több példányt küld az egyesület oly célból, hogy azokat jutalmul kapják a legtanulságosabb balesetelleni rajzokat készítő tanulók. Az egyesület 1500 pengő értékű faliképet és könyvet is oszt szét oly iskolák és ifjúsági egyesületek között, melyek a tanulók leghatásosabb balesetelleni rajzai közül néhányat 1940. évi február hó 28-ig VIII., Eszterházy-u. 9. sz. alá beküldenek. E képek legjavát vándorkiállításokon fogja bemutatni az egyesület, hogy a balesetmegelőzésre a nagyközönséget is rávegye.

Pályázataink, versenyfeladataink legjobbjait a mai számunk 15. oldalán közölt szobrászmunkákkal jutalmazzuk. Igen szép, művészi tárgyak ezek, melyeket a maga számára bárki megrendelhet a szerkesztőségünél. Ára darabonként: 30 P. Ilyen rendelés esetén a felirat: Csendőrségi Lapok jutalma, — természetesen — elmarad a szobrokról.

Mai számunkhoz csatoltuk lapunk 1939. évfolyamának tartalomjegyzékét. Itt említjük meg, hogy az 1939. július 1.-i számunkban közölt díszes *bekötési táblát* kevesen rendelték meg, a kiadása nem lenne gazdaságos és így a megrendeléseket tárgytalannak tekintjük.

Tomesik János csendőrt, aki 1929. évben Rózsaszentmártonban teljesített szolgálatot, keresi *Varga András* csendőr, Ape.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok: a szombathelyi III. kerületben: *Bérczes József* I. tiszthelyettes, a pécsi IV. kerületben: *Cserhalmi Imre* tiszthelyettes őrsparancsnokká, — továbbá a pécsi IV. kerületben: *Bérczes Lajos* törzsőrmester v., a debreceni VI. kerületben: *Boros János* törzsőrmester v. *ideiglenes őrsparancsnokká* kinevezetett.

Új alesoportvezetők: a debreceni VI. kerületben: *Balázs András* és *Varga László* I. tiszthelyettes alesoportvezetővé kinevezetett.

Előlépett törzsőrmesterré: a kassai VIII. kerület állományában *Molnár János* v. őrmester.

Vitézzé avatott a szombathelyi III. kerület állományában *Bartha Sámuel* törzsőrmester.

Házasságot kötöttek. Vitéz *Bajay Ferenc* őrnagy Rauch Ilonka úrnővel Budapesten, *Varga Ferenc* százados Láber Mária Magdolna úrnővel, továbbá a budapesti I. kerület-

ben: *Marton János* tiszthelyettes Olácsi Etelkával Szentesen, *Tárnok Ferenc* őrmester Csontos Magdolnával Budatétényben, *Pásztor József* II. őrmester Velsz Borbálával Rakamazon, *Gyárfás Mihály* törzsőrmester Schlekman Máriával Rákospalotán, *Nádházi Lajos* őrmester Gajda Olgával Kisteleken, a székesfehérvári II. kerületben: *Horváth Antal* őrmester Géring Margittal Kaposon, *Varju István* törzsőrmester Sárközi Margittal Tatán, *Ruzsa János* törzsőrmester v. Ágh Erzsébettel Türrén; a szombathelyi III. kerületben: *Boros Jenő* törzsőrmester v. özv. Vörös Károlyné szül. Karácsony Vilmával Balatonfüreden; a debreceni VI. kerületben: *Bóta Bernát* törzsőrmester Frigyes Margittal Debrecenben, *Aradi József* vár. ill. szab. törzsőrmester Katona Máriával Debrecenben; a miskolci VII. kerületben: *Bálint Lajos* tiszthelyettes Glöchner Ilona Rózával Miskolcon, *Szabó János* őrmester Juhas Juliannával Hejőcsabán, *Király József* őrmester Kós Olgával Upponyban, *Orbán József* I. törzsőrmester v. Éper Károlynával Zsélyen; a kassai VIII. kerületben: *László Lajos* őrmester Ali Anna-Máriával Jászteleken, *Zagyva János* törzsőrmester Ráki Rózsával Borsodon, *Bérczes János* tiszthelyettes Török Erzsébettel Szajolban, *Fagyal József* törzsőrmester Gacsó Máriával Hajdúböszörményben, *Almási Gyula* törzsőrmester Viktor Máriával Sarkadon, *Pusztai Bertalan* őrmester Pájer Máriával Kótajban, *Berényi Lajos* őrmester Petri Évával Látványban, *Trencsényi József* törzsőrmester Gyulaházi Rózával Zajtán, *Horváth József* v. törzsőrmester Kis Ilonával Sárkeresztúrtban.

Született. A budapesti I. kerületben: *Vörösmarty József* tiszthelyettes feleségének Mónika-Erzsébet leánya, *Birkás János* tiszthelyettes feleségének Mária-Katalin leánya, *Sági Antal* őrmester feleségének Mária-Terézia-Katalin leánya, *Zsigmond István* törzsőrmester feleségének Mária-Magdolna leánya, *Vatai György* őrmester feleségének Erzsébet-Margit leánya, a székesfehérvári II. kerületben: *Szabó István* I. tiszthelyettes feleségének Zoltán-Lajos fia; a szombathelyi III. kerületben: *Besenyi Károly* százados feleségének Botond-József-Lajos-Péter fia, *Lóránt István* törzsőrmester feleségének Mária-Magdolna leánya, *Imrei József* tiszthelyettes feleségének Éva-Mária leánya; a pécsi VI. kerületben: *Bogsányi József* őrnagy (beosztva a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez) feleségének Dénes-József-Lajos fia, *Záhonyi Arzén* főhadnagy feleségének Botond-Rafael fia, *Heronyányi Pál* tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Mária leánya; a debreceni VI. kerületben: *Bárdos János* tiszthelyettes feleségének Katalin leánya; a miskolci VII. kerületben: *Deák János* őrmester feleségének Katalin-Aranka leánya, *Varga József* törzsőrmester feleségé-

GYŐR:

Írógép Farkas Vilmos céghez
GYŐR, Árpád-út 30.
Kedvező fizetési feltételek. • Javítások.

ÓRÁK OPITZ LAJOS
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
GYŐR, BAROSS-ÚT 21.
ALAPÍTOTT 1879.
A „TAKARÉKOSSÁG” tagja. Aranybérlő hely. Javítások.

HORVÁTH MIKLÓS
Lakberendező kárpitosmester GYŐR, DEÁK F.-U. 25
Készít mindennemű kárpitosmunkát • Hálószooba és kombinált bútorok tervek szerint, elsőrendű kivitelben • Szolid árak. • Alapítva 1900-ban • A címre figyelni!

CSENDŐR
Győri Takarékoság
utján, mert így előleg nélkül vásárolhat 60 előkelő, megbízható győri cégnél 6-1/2 havi hitellel havonta csak 1 szer 1 helyre kell fizetnie.

SZOMBATHELY:

Törvények és Rendeletek gyűjteménye
Nélkülözhetetlen törvénygyűjtemény a csendőrség részére!
Ára 8-80 pengő.
Megrendelhető kizárólag a
MARTINEUM
KÖNYVKERESKEDESBEN
SZOMBATHELYEN.

Vásároljunk a SZOMBATHELYI
„TAKARÉKOSSÁG”
útján, mert így előkelő, megbízható kereskedőknél mindent beszerezhetünk, kényelmes fizetési feltételekkel 1 helyen fizetünk.
70 kereskedő!
Központi iroda:
SZOMBATHELY, ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-ÚT 19.

ÓRÁK Omega, Doxa, Schaffhausen, Zenith stb.
arany, ezüst, ékszer, ajándéktárgyak nagy választékban.
FEINER GYULÁ-nál SZOMBATHELY Gr. Széchenyi István-u. 6.
Keresztény magyar fiatalember. Szakszerű javítások.

nek Erzsébet leánya; a kassai VIII. kerületben: Tóth János VII. tiszthelyettes feleségének Mária-Eva leánya, Bottka Lajos tiszthelyettes feleségének Judith-Ilona leánya, Szabolcsik László csendőr feleségének Anna leánya, Zengővári István tiszthelyettes feleségének György-Antal fia, T. Kiss János törzsmester feleségének Jenő-János fia, Huszár Dénes őrmester feleségének Klára leánya.

Halálozás. Ódor Lajos tiszthelyettes Lajos fia Balatonalmádiban, Aldott Mihály ny. tiszthelyettes Niklán, Dobó János ny. tiszthelyettes Csanádpalotán, Nemes Bálint tiszthelyettes Mária leánya Szeghalomban, Kéri András ny. törzsmester Hajdusámsonban, Fazekas Antal ny. őrmester Mezőberényben, Hegyi József ny. tiszthelyettes Poroszlón, Szigeti Gáspár ny. tiszthelyettes Egerben, Zsigmond József ny. tiszthelyettes Ipolyszögön, Székely Mihály II. ny. törzsmester Salgótarjánban meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára, lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban reszesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenére — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

B A J A:

KERÉKPÁR

MOTORKERÉKPÁR

IRÓGÉP

VARRÓGÉP

KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN

ALKATRÉSZEK
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

HÓRVÁTH VILMOS-NÁL

BAJA — SZAKSZERŰ JAVÍTÓ ÜZEM —
A csendőrség kedvelt megbízható bevásárló helye.

ÓRÁT. (Doxa, Omega, Tellus stb.)

Arany és ezüst ÉKSZERT.

Kedvező fizetési feltételek!

● Szakszerű javítások. ●

AJÁNDÉKTÁRGYAT

megbízható kivitelben, méltányos áron

SZIKLAI MÁRTON
órás és ékszerész-nél szerezzük be.
Baja, Tóth Kálmán-tér 2.

Mi

Bútort

megbízható minőségben és kivitelben kedvező fizetési feltételek mellett

a Kisiparosok Bútor Szövetkezeténél
vásárolunk

Baja, TÓTH KÁLMÁN-TÉR
URÁNIA MOZI MELLETT

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrségi Lexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáunk intézett levelet szolgálattal útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Legkisebb előfizetési idő: félér.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Cimváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

Kondorosi esárda. Körösparti halász. Bizony, ezek jönnek ezzel a kívánsággal, amit meg is érdemlünk. Ezt az egyet is feljegyezzük és viszonzozzuk. Hiába, a közelmúlt évek munkája érezteti nevelő hatását.

44.444. Vitézségi érmet más egyénre átiratni nem lehet. Ez csak a háborús emlékéremnél van meg bizonyos esetekben. A vitézségi éremmel kitüntetett hősi halott vitézzé nyilvánítását bármely hozzátartozója kérheti még abban az esetben is, ha a hősi halott csak a magyar bronz-, vagy kisézüst vitézségi éremmel volt kitüntetve. A vitézzé avatás feltétele egyébként a magyar nagyezüst-, vagy arany vitézségi érem. A hősi

NYIREGYHÁZA:

Kerékpárt, Rádiót
kedvező részletre is
eredeti STEYR-WAFFENRAD
kerékpár körzetképviselőt

BICZÁK
műszerésznél
Nyiregyháza, Bethlen-u. 27.

BÚTORAIT
SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJÁ
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4

SUHANESZ L.
Kárpitos és bútortudó csarnoka
Aranyéremmel
többesúron ki-
tüntetve.

UNGVÁR:

„KERESZTÉNY SAJTÓ”

lap és könyvterjesztő vállalat papírúruk és írószerek

KALUJA SÁNDOR
UNGVÁR, Telefon: 311

G A A R

KENYÉRGYÁR,
KERESZTÉNY CÉG. UNGVÁR.

BARNA BÉLA

elektrotechnikai és rádió vállalat
UNGVÁR,
Nagyhid-utca 7. Tel. 11.

halott vitézzé nyilvánításának a velünk közölt esetben semmiféle jogszzerű folytatása nem lesz, előny abból senkire sem hárul, csak kegyeleti ténykedés.

Kitartás. 1. Tudomásunk szerint a következő február 1-én várható 10 hónapos tartamban. 2. Valami oka bizonyára volt. Saját gyengéjét az ember nehezen látja meg. De segíthet a dolgon kitartó, soha nem lankadó, becsületes munkával és tanulással. Ennek nem marad el az eredménye.

Sió. Az esedékes időre várhatja, ha egyébként minden feltételnek megfelel.

S. B. Mezőberény. Kérvényét előterjeszheti a B. M. úrhoz.

Hadiárva, Ungvár. Olvassa el lapunk ez évi 22. számának 797. oldalán „1914–1918.” jelű üzenetünket.

Beremend. Lehetséges, hogy a hivatkozott pont szerint bírálják el az esetét. Kérelmét előterjeszheti.

Karanesség. A laktanyába szállított és ott megvásárolt káposztáért fizetett 12 pengőről a Cs—20. Határozványok 69., illetve 70. pontja értelmében nyugtát kell kiállítani, melyen a kifizetés megtörténtét az őrsparancsnok és a közigazgatásvezető aláírásukkal igazolják. Ez független attól, hogy a kézbesítőkönyvbe mit vezet be.

Igazságot. A Kassa—Oderbergi vasút — egész kis vonalrész kivételével — most is szlovák kézben van. Ezért azt ajánljuk, hogy forduljon édesapja a pozsonyi szlovák vasutigazgatósághoz kérelmével. Nehéz kérdés ez most, sok embernek okoz keserűséget, de majd csak tisztázódik.

Hadiözvegy. 1. Jelentse be édesanyja a H. M. úrnak, hogy újból özvegy lett és kérje a hadiözvegyi segély folyósítását. A Máv. nem kegydíjat, hanem segélydíjat utal ki. Ennek alapját bizonyos bevételek alkotják s ha megcsappan a bevétel, csökkentik a segélydíjasok számát. Így esett ki az édesanyja is. Kérelmezheti újból, ha helyhatósági igazolvánnyal bizonyítani tudja ráutaltságát. Havi néhány pengőnél többre azonban nem számíthat s ez is kétséges. 2. Kérheti. 3. Vagy az előbbi, vagy ezt a kérvényt terjeszti elő, mindkettőt nem. Hogy méltányolják-e, azt természetesen nem mondhatjuk meg. Kívánjuk, hogy mielőbb teljesedjék kívánsága, de ne feledje, hogy a boldogulás útja a

szakadatlan munka és tanulás, akkor is, ha családi gondok nyomják. Hozzá tartozóinak csak így lehet megbízható támasza.

Bitva patak. 1. Mezőrendőri kihágást képez. Megtalálja ezt a karácsonyi számunk szerkesztői üzeneteiben is. 2. Az iparigazolvány tulajdonosa adhat igazolvánnyal ellátott alkalmazottjának megbízást iparcikkék vásárlására, de bizonyosnak csak külön engedély alapján. Az ócskavasas és rongyszedő nem vándoriparos. Az 1925. évi 71.103. számú K. M. rendeletben megtalálja, hogy milyen tevékenységet kell vándoriparnak tekinteni. Országos vásárokon hivatásszerűleg (iparszerűleg) csak olyan iparosnak szabad árusítani, aki iparigazolvánnyal rendelkezik. Az iparigazolványt az illető köteles magánál tartani, mert az szolgál igazolásul.

Tata. 1. A kéményseprési díjakat kéményenként számítják. Az alapdíj egy kémény után kis- és nagyközségekben 15 fillér, amit azonban több körülmény befolyásolhat. A díjakra nézve az 1000/1935. számú K. M. rendelet III. fejezete és a rendelet I. melléklete irányadó. Szükség esetén megnézheti a jegyzőnél. 2. Tévedésben lehet, mert olyan rendelet nincs, mely kimondaná azt, hogy az egyházi adó az állami egyenes adó 10%-ánál nagyobb nem lehet. A törvény csupán azt köti ki, hogy ha az egyházi adó 10%-nál nagyobb, pénzügyminiszteri hozzájárulás kell ahhoz, hogy az állami adókkal együtt legyen kezelhető. Egyes helyeken 50%-ot is meghaladja az egyházi adó.

99.999.—1. Jelentse be közvetlenül a belügyminisztérium II. a. osztályának, hogy onnan kapott közvetlen felhívásra 1937. VII. 12-én levelezőlapon ugyancsak közvetlenül bejelentette a bátyja névmagyarosítási ügyének számát (122.425/VIII. 1932.), de az Ön ügye még nem intéződött el, holott szüksége van rá. 2. A parancsnok nem csupán olyasmint parancsol, ami utasításban van, de az alárendeltnek a parancsot teljesíteni kell akkor is, ha azt egyik utasításban sem találja. Olvassa el a Szolg. Szab. I. R. 12. §-át. Reméljük, hogy valóban csak a szabályok pontjaira kíváncsi, mert egyébként igen rosszat kellene gondolnunk katonás gondolkodásáról.

Bányai József tiszthelyettes, Mőcsa — közölje a szerkesztéssel, hogy előző állomáshelye mi volt, tekintettel arra, hogy több hasonló nevű előfizetőnk van és a címváltozást a lap kiadásánál csak akkor tudjuk figyelembe venni, ha ismerjük, hogy a hasonló nevek közül kiről, melyikről van szó.

kiváló márkájúak, alkatrészek beszerzésénél forduljunk bizalommal

Új és újjáépített írógépek

PALATIS GÉZA
céhez, P. E. C. S., Széchenyi-tér 2.
KAPOSVÁR, Kossuth Lajos-utca 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvez. fiz. felt. JAVÍTÁS! PONTOS MUNKA! SZOLID ÁRAK!

Arany, ezüst

ÓRA. ÉKSZER
AJÁNDÉKTÁRGYAT VÁSÁROLJUNK
kedvelt bevásárló helyünkön
Szakszerű javítóüzem.

TÓTH JÓZSEF
órás és ékszerész
SZEGED, KÁRÁSZ-U. 13.
A „Nemzeti Takarékság” tagja.

Az összes rendszerű

ÍRÓGÉPEK
ALKATRÉSZEK
Szakszerű javító üzem.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

HORVÁTH MIKLÓS-nál
írógép-műszerész
ZALAEGRSZEG
A postával szemben.

Kaszakovszky J.
KASSA, APÁCA-UTCA 2. SZ.
SZÜGYARTÓ, NYERGES és BÖRÖNDÖS

Minden e szakmába vágó munkát készít és javít. Tűzoltói övek és sportcikkek állandó raktára.

A PONTOSÁG CSENDŐRERÉNY!

Kiváló minőségű ezüst, arany

Órák Ékszeresek
Ajándéktárgyak nagy választékban!
Postai szétküldés! • Méltányos árak!

SRETTER JÁNOS
órás és ékszerész
DEBRECEN, BATHYÁNY-U. 13.
Kedvező részletre is!

CONTINENTAL, RHEINMETALL, ERIKA
és az összes rendszerű **ÍRÓGÉPEK**
Keresztény cég

BÁNFALVI és HORVÁTHNÁL
Budapest, V., Alkotmány-u. 12. — Tel.: 11-83-51

Díjtalan bemutatás az egész ország területén. Kedvező részletfizetési feltételek.

Saját készítményű modern konyhák, színes bútorok legelőkelőbban **RÉSZLETRE** is

MILLE R-nél,
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 6. szám
BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA.

Akkumulátorok Szárazelemek
minden célra

Sziklai és Társa
Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.
Távbeszélő: 135—143.
A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,
A m. kir. Csendőrség szállítója.

Varga Sándor
KERÉKPÁR RAKTÁRA ÉS JAVÍTÓÜZEME,
BEREGSZÁSZ, Árpád-utca 4.
ZSEBLÁMPA ELEMEEK.

F. L. Apátfalva. Soronkívül elintézik, nemsokára megkapja.

Arad. Születési anyakönyvi kivonatát — vagy újabb kiállítását — kérje attól az anyakönyvi hivataltól, melynek illetékességi területén szolgált akkor, amikor névmagyarosítási kérvényét beadta.

14.434. A tényleges szolgálatra ideiglenesen alkalmazott nyugállományú csendőregényekre is vonatkozik a Cs-20. Határozványok 2. §-ának 4. pontja. Vagyis, ha családjuktól távol élnek szolgálati helyükön, ahol az őrszlaktanyában vannak elhelyezve, a közzgazdálkodásban kell résztvenniük, ha csak felmentést nem kérnek és kapnak. A kerületi parancsnokságoknak kiadott 81.132/eln. 20. 1939. számú H. M. rendelet 19. pontja szerint ezek az ideiglenesen alkalmazott nyugállományú csendőregények alaptörkét nem fizetnek, hanem csak a felemelés nélküli mindenkor napi betétet.

Berettyó. Noel Ödön (nem Károly) alezredes címe: Oroszáza, tüzéraktanya. A másik címet nem sikerült megállapítani.

Világáború. A kérdézt gyalogezredek irattára a környező államokhoz átesatolt területeken maradt. Egyedül a 112. cs. és kir. gy. ezred irattárának egy része található a győri vármegyei katonai parancsnokságnál.

B. A. Nagyon szép, amit tett. Minden jó magyar így tesz anélkül, hogy kitüntetésre gondolna. Ugy látjuk, hogy az ügy be van fejezve, de különben sem erőszakolhatná, mi pedig nem avatkozhatunk ilyen ügyekbe. A jó katona tudomásulveszi a döntést és örömmel végzi tovább kötelességeit.

Szekták működése. A m. kir. belügyminiszter 363.500/1939. VII. a. számú rendeletét a honvédelem érdekeit veszélyeztető szekták működésének megszüntetéséről teljes egészében itt közöljük, abban megtalálja kérdésére is a feleletet. „A vallás szabad gyakorlathoz szóló 1895. évi XLIII. t.-c.-ben foglaltak értelmében csak olyan hit vagy vallás külsőképpen való kifejezése és gyakorlása szabad, amely az ország törvényeit, a közrendet, más bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetet, valamint a közérkölciség kívánalmait nem sérti. Vallási hite, vagy egyházi szabályai tehát senkit sem menthetnek fel törvényen alapuló bármely kötelesség teljesítése alól. Az utóbbi évek tapasztalatai szerint az országban szaporodó különböző szekták tanáikkal és működésükkel túllépnek a hitélet törvényben megszabott kereteit. Gyülekezési-

ken, összejöveteleiken nemcsak vallási, hanem politikai és társadalmi tanokkal is foglalkoznak. Egyes szekták, mint a nazarénusok, adventisták, hetednapos adventisták, szombatosok, Jehova Isten tanúi (gyűjtőnév alatt millenisták), Isten-gyülekezet, öskeresztények és pünkösdisták olyan antimilitarista tanokat hirdetnek, amelyek az 1921:III. t.-c. 6. §-ával és az 1939:II. törvények rendelkezéseivel ellentétben, az állampolgárokat a honvédelmi, a legszentebb állampolgári kötelességük teljesítésétől eltéríteni törekszenek. Hitelek és szervezeti szabályaik egyes részükben törvényes jogszabályokat sértenek; a magántulajdon elvének elvetésével veszélyeztetik az állam és társadalom törvényes rendjét, a katonai szolgálati kötelezettség és az erre vonatkozó parancsok megtartásával a katonaság intézményét, a történelmi egyházak hitelek és vezetőinek támadásával a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetek békés együttműködését, hitelteli felfogását s híveinek vallásos érzületét, ezekkel együtt közvéleményül vagy közvetve a közrendet és a közbiztonságot. Ezért a felsorolt szekták működését honvédelem- és államellenes tevékenységük miatt a vallás- és közoktatásügyi és az igazságügyminiszter urakkal egyetérten azonnal hatállyal tiltom. Ennek a rendelkezésnek következtében a szóbanforgó szekták részére az ország területén esetleg megadott eddigi gyűlekezési engedélyek azonnal hatályukat veszítik. Felhívom Öfiedet, hogy a felsorolt szekták működését jelen rendelettel egyidejű közlése mellett, az elsőfokú rendőrhatalóságok útján haladéktalanul szüntesse meg s utasítsa az alárendelt rendőrhatalóságokat, hogy amennyiben a felsorolt szekták működését a tilalom ellenére is folytatnák, ellenük és tagjaik ellen az 1930:XVII. t.-c. 2., 4., 6. és 7. §-aiban, valamint az 1939:II. t.-c. 196. és 197. §-aiban foglalt rendelkezések alapján járjanak el. Ha a szekták vezetőségi vagy más tagjainak kitiltása, rendőrhatalósági felügyelete, vagy őrizet alá helyezése (internálása) lenne szükséges, az illetékes rendőrhatalóságok a 8130—1939. M. E. és a 760/1939. B. M. számú rendeletek szerint járjanak el. A rendőrhatalóságok a többi szekták működését a vonatkozó rendeletek értelmében jövőben is tartásuk szigorú megfigyelés alatt. Ha a megfigyelés során azt tapasztalják, hogy valamelyik még be nem tiltott szekta működése a közölt szempontok alapján kifogás alá esik, tegyenek betiltására hozzám kellően indokolt javaslatot.”

Szép város Kolozsvár. 1. A tölténytáska kinyitására és becsukására külön vezényszó nincs. A „Tölts!” és „Ürits!” vezényszavak végrehajtásához szorosan hozzátartozik a cselekvés: a tölténytáska kinyitása és becsukása. 2. Az E-gység. sza-

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.

DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

IFJ. KELE LÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,
Budapest, VI., Hajós-u. 26/b.
Telefon: 117-814.
Új és használt írógépek és számológépek eladása.
Javítás, karbantartás és irodagépekellékek raktára.
Vétel-csere.

KÖLTÖZKÖDÉST

helyben vidékre és külföldre zárt butorkocsival és teherautóval szakszerűen vállalkozunk.

LEHRNER MÁTYÁS
SZÁLLITMÁNYOZÓ

BUDAPEST, V., Váci-út 6. Telefon: 112-157.

ÚJ TÉRKÉPEK

irodák, autók, csendőrség, katonák számára
KOKAI LAJOS-nál Budapest, IV., Kamermayer-utca 3.
A M. Kir. Honvéd Térképészeti Távközlési: 189-444 és 189-464.
Intézet főbizományosa. Áttekinthető, szakrajegyzék ingyen!

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István
Bpest, VI., Teréz-lát 4, Tel.: 118-194

Csere, vétel, eladás

HORNYÁK

SZILVESZTER

RÁDIÓANTIKVÁRIUM

Bethlen Gábor utca 4. Baross tér sarok

KELETI KÁVEHAZ MELLETT

TELEFON: 14—42—03.

Kérje most megjelölt órajegyzékemet:

Csekk számla száma: 37.307.

Magyar Acélárugyár Rt.

BUDAPEST, XIII., VÁCI-ÚT 95. — TELEFON: *292—817.
Rugógyár. — Autó- és Motoralkatrészgyár. — Kovács és présmű.
Acélsömű. — Szerszámgyár. — Sav- és hőálló acél.

bályzat II. Részének (a raj) 17. pontja útbaigazítja. Eszerint ezt vezényelheti: „Oszolj!” azután pedig „Oszolj! Kettős oszlop!”

Baja. Nemcsak Önnek kell ezt újból igazolnia. Olvassa el lapunk 1939. évi 23. számának 835. oldalán „12.345” jelű üzenetünk 1. pontját. Mindent el kell követnie, talán sikerül még adatokat beszereznie. Ha nem: jelentse be oda, ahonnan a parancsot kapta.

Csaba. Szabályrendelet határozza meg, forduljon az elől járásához. Ellenőrzése amúgy is helyi rendészeti ügy.

Szinevér. Közeljövőben a rendelet módosítása várható. Addig is: egyedül a szárnyírnok alig láthatja el a rádió vevőállomás szolgálatát. Ezt a rendelet sem célozza. Hiszen minél több csendőrnök kell ehhez a szolgálathoz értenie. Mi lesz, ha megbetegszik a szárnyírnok? Egyébként sem végezheti ezt a szolgálatot állandóan ugyanaz a csendőr, éppen az Ön által közölt okoknál fogva, melyekről mi is tudunk.

Munkács. A 2880/1933. eln. V. K. M. számú rendelet a jeles, vagy jórendű hadiárva és hadigondozottak részére teljes tandíjmentességet biztosít a polgári iskola elvégzéséhez. Csak vizsgadíjat kell fizetniük. Ugy látszik, az Ön bizonyítványa nem üti meg a mértéket.

Tass. Olvassa el lapunk 1939. évi 13. számának 464. oldalán „Arad” jelű üzenetünket.

Cserefalva. Olvassa el lapunk 1939. évi 19. számának 687. oldalán „Szentpéterúr” jelű üzenetünket.

Mátra. Természetes, hogy a csendőr szakképzett ember, de a számlálólap említett rovata alatt más kell érteni: tanult mesterséget, képesítést.

Huszt. A volt székesfehérvári 26. vadászszázalaj (Ostenburg-különmény) irattárát az Észak-Pest vármegyei katonai parancsnokság őrzi (Budapest, Városház-u. 7.)

K. G. Lovászpata. A cs. és kir. 25. gy. ezred irattárát a balassagyarmati járási katonai parancsnokságnál találja meg.

55.555. 1. A törvényes örökös elsősorban mindig az örökhagyó gyermeke. Ha ivadék nincs, a házastárs a törvényes örökös. Az 1. kérdésben említett vagyont tehát — ha végrendelettel másként nem rendelkezik — a feleség fogja örökölni. 2. A férjet özvegyi haszonélvezeti jog nem illeti meg. Kivéve azt az esetet, ha a férj a feleségtől eltartást követhetne, azaz ha keresetképtelenné válnék és a feleségének kellene őt eltartania. A felesége különvagyona tehát végrendelet nélkül történő elhalálása esetében az ő fiát illeti. 3. Nyugállományban engedély nélkül nősült csendőrök fele-

segei és ezekkel fennálló házasságból származó gyermekei csendőrségi gyógyháza csak akkor utalhatók be, ha a családfőt 1934. január 1. előtt helyezték nyugállományba (84.666/VI. b. 1939. számú belügyminiszeri rendelet 7. Cs. K. 1939. szám).

A munka életet és erőt ad. 1. Olvassa el az 1930. évfolyamunk 62. oldalán adott lekszionválaszunkat. 2. A Csüsz. 67. pontja értelmében nincs akadály annak, hogy a bűnügyi feljelentés fogalmazványába egy másik őrstől kapott értesítés szövegét szösz szerint felvegye és ezt úgy jelezze, hogy: „Írandó (jeltől-jelig) az X-i őrs értesítéséből”, de ez csak a rendes igazgatási ügyvitelben szokásos, a bűnügyi fogalmazványokban nem. Jobb a fogalmazványba szösz szerint beírni az idegen őrs értesítésében foglaltakat, megjegyezve természetesen, hogy ezt az illető őrs értesítése alapján jelenti. Különösen akkor kell ezt az eljárást követni, ha egy nyomozás folyamán több őrsöt kellett megkeresni és több őrs értesítését kell a fogalmazványba felvenni; ilyenkor a sok hivatkozás zavarhatja a fogalmazvány áttekinthetőségét. Ez azonban inkább csak gyakorlati szempont, a Csüsz. szerint — mint mondtuk — nem hiba, ha az idegen szövegre csak hivatkozás történik, illetőleg, ha az csak jelezve van.

Liturgia. A kijelentés izléstelen, tapintatlan és nem szolgálja a vallásfelekezetek között az egyetértést, de büntetendő tényálladék nincsen benne.

KEZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

M. M. 1898. Olyan cikk, amelynek helyetadni már nem tudunk. Rendkívül színes leírás, csodáljuk, hogy eddigi írásai messziről sem ilyen jók.

V. L. Debrecen. A tolvaj szótárt már rendszerbe foglalták. Főleg városokban van ennek gyakorlati haszna. Mi nem használhatjuk.

11.111. Nem nekünk való. Helyszüke miatt nem közzétehetjük.

N. J. Alsóvereeke. Karácsonyi számunk már kész volt, így a cikkét nem használhattuk.

Hart. Szébb jövő. Szut. X. Sz. J. II. thts. Böhönye. Cs. K. J. thts. Nagykőrös. Cs. J. thts. Bugyi. Toponár. (Igazoltatás eredménye.) Sz. J. lov. cső. Kiskunfélegyháza. K. J. cső. Kübekháza. Kolozsvár. T. M. thts. Pécs. (Baklövés.) Dunaszekeső. V. J. III. lov. thts. Kiskőrös. Kastély. Kaposvár. Sasad. Guta. N. L. VII. törm. Inke. A tanulságos nyomozások sorra kerülnek.

MILYEN ÚJÉVI AJÁNDÉKKAL KEDVESKEDJÜNK?

NEM GOND...

VEGYÜNK JÓ FÜSTÖLNIVALÓT!

A M. Kir. Dohányjövédék

igen nagyválasztékából

különösen ajánlható a

SPORT, a FELVIDÉK,

a REGALIA MEDIA.

NIKOTINCSÖKKENTETT

minőségben is kapható.

JÓ SZIVART
JÓ CIGARETTÁT
ad és

Boldog Újévet!

kíván a DOHÁNYJÖVEDÉK

Automata Super

aut. nyomógombos hangolás
aut. szelektívitas szob.
aut. fűdng szab.
széthúzott rövidhullámsáv
ÁRA P 675.-
Kézpénzár . . . P 641.-

Prima

gyorshangoló Rp. I. Rp. B-re kármis szob. rendszer
külön hangzó szabályozás nagyerőű (feszültség)
ÁRA változó szob. P 205.-
Kézpénzár P 195.-

Prima II. egyen és változó szob. P 224.-
Kézpénzár P 213.-

Favorit Super

8 hangzó szob.
háromj. fűdng. hangzó szob.
háromj. fűdng. hangzó szob.
ÁRA változó szob. P 299.-
Kézpénzár P 284.-
Teljes szob. P 346.-
Kézpénzár P 329.-

Super 40

aut. szelektívitas szob.
szob. szob. szob. szob.
szob. szob. szob. szob.
8 hangzó szob.
VÁLTOzó szob. P 290.-
Kézpénzár P 270.-
IGYEN-VÁLTOzó szob. P 435.-
Kézpénzár P 418.-

1940. Zenegép

aut. nyomógombos hangolás
aut. szelektívitas szob.
aut. fűdng szab.
széthúzott rövidhullámsáv szob.
ÁRA P 1,090.-
Kézpénzár . . . P 1,035.-

Standard Radio

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(83)

— Ez sem tartozik ide, kérem uram!... Talán inkább tessék elmondani, hogy önnek mik volnának a tervei, mit óhajtaná cselekedni és ami a legfontosabb, milyen anyagiak állnak önnek rendelkezésére?!... Pardon, még be sem mutatkoztam. Lila Kálmán lapszerkesztő vagyok, Vári Lajos úrnak a megbízottja... (Végre, tudjuk, hogy hívják a szerkesztő urat! Én mindvégig titokban akartam tartani, de most ő maga árulta el magát...) Előrebocsátom, hogy már rengeteg ajánlatunk van a forrásra vonatkozólag, ezek között számos komoly tőke akar vállalkozni!... De mi önt is meghallgatjuk, lehet, hogy önnek az ajánlata fog a legjobban tetszeni... Halljuk önt, kedves Ochrenovits úr!

— Hát kérem, én hajlandó volnék megvásárolni a forrást!... Mit kérnek érte?

— Nem eladó! — vágta ki a szerkesztő úr. — Itt csak arról lehet szó, hogy ön tőkét hoz, haszonrészes társ lesz és a fürdőnek, mint olyannak társtulajdonosa...

— Erről is beszélhetünk! — jelentette ki Ochrenovits. — Azonban, uraim, én a lassú, fokozatosan előrehaladó, tervszerű munkának vagyok a híve. Mindig az volt az elvem, hogy minden üzletet kicsibe kezdeni és kicsiből nagyot csinálni. Sokkal jobb az, mint a nagyból összezsugorodni. Az én elgondolásom az lenne, hogy először kis népfürdőt kellene építeni, szerény keretek között dolgozni és ahogy mutatkozna évről-évre az üzlet, ahhoz képest bővíteni, hozzáépíteni, modernizálni...

A szerkesztő úr csóválta a fejét, szólni akart, de belépett a szép Rózsika és jelentette, hogy három előkelő úr érkezett, beszélni akarnak Laji bátyámmal.

— Rozikám, gyönyöröm, küldje be az urakat! — szólt Lila szerkesztő úr ellágyulva és úgy nézett Ochrenovits Khajinra, ahogy abból a nézésből azt vehette ki, miszerint kár az időt tovább pazarolni. Midőn a három úr bejött, Ochrenovits szerényen felállt és kisurrant közöttük az ajtón. Kint az udvaron rátámaszkodott a biciklijére, Rozi asszonytól kérdezgetett egyetmást. Milyenek a viszonyok a községben és környékén, hogy jöttek rá a forrásra és hogy tényleg annyi ajánlkozó van-e már a forrásra, ahogy a lapszerkesztő úr állítja?

— Én bizony nem láttam még többet, mint az urat, meg akik most jöttek! — felelt Rozi asszony.

Ochrenovits fanyar mosollyal a földet nézte. Majd megfordította a biciklit, kinyitotta a kaput, magához intette Rozi asszonyt és egy névjegyet adott át neki.

— Ez a címem! Ha mégis szükség volna rám, akkor írjanak erre a címre!

Khajin Ochrenovits elbiciklizett, a három előkelő úr, Laji bátyám és Lila szerkesztő úr pedig kirándultak a Vashalomba. Áldott november volt, napfényes meleg és láthaták mindannyian, hogy a nép szabadon fürdött a forrás vizében, a Vashalmon át kacskaringózó patakban, belépti díj nélkül próbálta ki a gyógyvíz gyógyító erejét.

Ez a három úr Pestről jött. Megnézték a forrást és eltávoztak azzal, hogy terveiket írásban küldik meg. Másnap aztán egészen különös meglepetésben volt részük Laji bátyáméknak.

Vagy harmincan érkeztek a községbe az ország különböző vidékéről. Volt ezek között minden rendű és rangú ember. Mintha összebeszéltek volna, egyszerre érkeztek a dőli vonatra. Tele lett az udvar velük, mert a házba nem fértek be. Lila szerkesztő úr dagadt mellet fogadta őket és fenhangan kijelentette, hogy megtekintés után mindenki írásban adja be ajánlatát és terveit. A vállalkozók morogtak és este valamennyien elutaztak. (A szerkesztő úr többel előfizette a Békésvár és Környékét, mondván, hogy a lap által állandóan tájékozódhatnak a viszonyokról és a forrás-körüli dolgokról.)

Mindennap jött valaki idegen. Szó, ami szó, bevált Lila úr jóslata. Ismeretlen, idegen emberek ólálkodtak a Vashalomban, a forrás környékén. Sokan fotografálták a vizet, előlről, hátulról, minden oldalról, és az egész vashami tájat. Valamennyi vizet merített és zárt palackokban vitte magával. Többen sokáig kóstolgatták, izlelgették.

Eltelt vagy két hét, de még egy ajánlattevő levele sem érkezett meg. Lila úr vakarta a füle tövét. Hát ez meg hogy lehet? Pedig kár minden csepp vizért! (Folytatjuk.)

SCHMIDT GYULA

EZÜSTÁRÚGYÁR udvari szállító,

Budapest, VII., Nyár-utca 13.
Alapítva 1882.

Telefon: 140-135.
A m. kir. Honvédség szállítója.

NAGY KÁROLY és
VASVÁRY MIKLÓS

új és használt
Nádor-utca 30.
Távbeszélő: 126-243.

ÍRÓGÉPEK

Mi
THEBRIS

MAGYAR MÁSOLO
ÍRÓNT HASZNÁLUNK

GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

FELVIDÉKI ŐRSŐK FIGYELMÉBE!

Polgári és egyenruhát megbízható minőségben és kivitelben mértékután, egyenruházati cikkeket vásároljunk

KOSZORU IMRÉ-nél

A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓJÁNÁL
SZEKSZÁRD, Alkotmány-utca 18. sz.

SZEKSZÁRD:

Mi **BÚTORT** A KÉSZÍTŐTŐL VÁSÁROLUNK!!!
A legegyszerűbbtől a legkiválóbb

kivitelig — Megbízható minőségben — Kedvező fizetési feltételek mellett —
Megrendelésre terv után is.

Laskó Károly asztalos-üzeme és bútorkészítő Szekszárd, Széchenyi-utca 11.

ÓRA ARANY ÉKSZER
EZÜST

DISZTÁRGYAK, AJÁNDÉKOK. BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSUNK
TÓTH JÁNOS, SZEKSZÁRD
KASZINÓBAZÁR. — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Kerékpárok, Autó és motorkerékpár javító üzem.

Motorkerékpárok,

Alkatrészek

Puch, Měray-Puch

környezetképviselet

RENDA SZEKSZÁRD,
Széchenyi-u. 29.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Izléses átalakítások, külön zubbony — gallérok is kaphatók!
PÓSTAI SZÉTKÜLDÉS. KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Pályázatmegfejtések.

Mit csinál a járőr?

Október 1-i számunkban közöltünk egy fényképet, feladat az volt: milyen szolgálati eljárást ábrázol a kép? A járőr magatartása helyes-e és ha nem, miért nem? Valamennyi pályázó egyformán megállapította, hogy kikérdezésről és igazoltatásról szó sem lehet, mert e két szolgálati eljárásnak mellőzhetetlen alaki szabályai vannak s azok a képen hiányoznak. Mi lehet tehát? Sokan a bizalmas felderítő szolgálat egy jelenetét vélték felismerni, sokan panasz felvételét látták — a képben. Utóbbiaknak kell igazat adni, azaz: a felvételt készítőnek kell tudnia leginkább, mily alkalommal

„kapta le” a járőrt. Mi úgy látjuk, hogy csak fényképezési célokat szolgált a felvétel, megmutatni a napfény és árnyék szépségeit, mert csak ezzel tudjuk megmagyarázni a járőr néhány öltözeti és felszerelési hibáját. Tudniillik rossz a lovas járőr felszerelése, mert 1. szurony van feleslegesen a jv.-nél, ennek helye a nyergesen van, 2. járőrtáskát nem hord a lovasjárőr, 3. válltekerese csak akkor lehet a vállán, ha gyalog portyázik, viszont akkor nem lehet a karabély a hátán, 4. lovasjárőr a pisztolytáska mellett kettős tölténytáskát hord, 5. köpeny hiányzik a nyeregről, 6. a feszítő zablaszárok hiányoznak, stb. Bizonyos tehát, hogy a járőr ténykedése „beállítás” a fényképezőgép számára. Viszont azoknak van igazuk, akik panaszfelvételt vélnek a képen felismerni, a másik lehetőséget — tárgyalás az adatszolgáltatóval, a besúgóval — el kell hagynunk, mert ha annak nincsenek is kötött kötelességei, vannak bizonyos észszerű követelményei, amit minden csendőrmesternek tudnia kell s amit itt közölni nem tartunk helyénvalónak. A legjobban felelt a kérdésekre Nyitrai László őrmester, azután Fagyal József t. és Mázsári Mihály cső. Jutalmat kaptak. Pályázatunkon résztvettek: Baesa Lajos t. (Guta), Barta András cső. (Trebusafejérpatak), Bata József cső. (Lőrinci), Bajári Sámuel cső. (Budapest), Osási

Lajos prb. csendőr (Orosháza), E. Dürög János cső. (Királyháza), Fagyal József t. (Nagykálló), Fias József őrm. (Szarvas), Göblyös József cső. (Komárom), Jeszenszki István t. (Szarvas), Kalmár Péter t. (Debrecen), Keeskés János őrm. (Riesce), Kelemen István prb. cső. (Orosháza), vitéz Kertész János cső. (Ókány), Kincses Mihály cső. (Pusztamérges), Komlósi László cső. (Orosháza), Kosztolányi István cső. (Balatonszázszó), Kovács Gábor cső. (Egyek), Lakatos Antal cső. (Orosháza), Mázsári Mihály cső. (Méhkerék), Mészáros Gusztáv t. (Debrecen), vitéz Nagy Imre cső. (Orosháza), Németh Ferenc III. t. (Keszthely), Nyitrai László őrm. (Kiskunhalas), Puskás Mihály t. (Budapest), Sisa János prb. csendőr (Ungvár), Szabó Mihály I. cső. (Orosháza), Takács Imre III. t. (Ungvár), Tóth Mihály cső. (Perbenyik), Varga József II. őrm. (Orosháza), Végső Mihály t. (Monok).

Versenyfeladat.

Papp Sándor birtokán utat építettek. Egyik dombocskát átvágása alkalmával több régi arany dísz tárgy került elő a földből. Az egyik munkás, Kiss Péter, hallván a mérnöktől, hogy a talált tárgyak rendkívül értékesek, egy óvatlan pillanatban két arany karperecet a zsebébe csúsztatott. A munka befejezése előtt rosszul érezte magát és akart távozni, de a mérnök átkutatta és zsebeiben megtalálta a talált tárgyakat. El is vette attól s a többivel együtt lakására vitte. Kiss éjjel a mérnök lakására ment és az ott szolgáló leányára ráparancsolt, hogy az ablakot nyissa ki, mert a mérnök által tőle jogtalanul elvett tárgyakat vissza akarja venni. Az alig 14 éves gyermek félve apjától, az ablakot kinyitotta. Kiss bemászott a lakásba, a mérnök asztalát feltörte, onnan egy pisztollyal együtt valamennyi aranytárgyat elvitte, még azon éjjel azokat darabokra törte, másnap pedig feleségével a közeli városba küldte eladás végett. Felesége azonban félve a következményektől, a csendőrségre ment s ott előadva a történeteket, átadta az aranytárgyakat is. Az őr s kellő nyomozás után megtette a feljelentést. Ezt a feljelentést kívánjuk látni, ezt szerkesszék meg olvasóink is. A feljelentéshez bünteljegyzéket is kell készíteni. Beküldés határideje: február 1. A három legjobb munkát jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca. 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

TÖLTŐTOLLÁT SZAKSZERŰEN JAVÍTJA

BACSIK FERENCZ üzeme,
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 24.

Új és újjáépített **ÍRÓGÉPEK** legolcsóbban, kedvező
hordozható és irodai fizetési feltételekkel
Ifj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49.
Telefon: 131-632.

Legjobb, legmegbízhatóbb beszerzési forrás

Női - Férfi - bébi fehérnemű és menyasszonyi kelengyékben

Mahunka Ferenc

V., Erzsébet-tér 2. Tel: 387-115.

Gör Nagy Illés

CSŐ-É FÉMBUTOR ÜZEME

Budapest, X., Ceglédi-u. 15. távb.: 348-193.

SCHMIDT M.

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 5.

Szlijgyártó, nyerges, bőrdöngő.

Fészl, kocsizó és lovas ó szerző-
mokat, bőrdöngő és finom bőrdöngő-
kat, vadász és sportcikkeket.

A JÓ NEMET KÖNYV

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.

Speciálítás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

DÓCZY DEZSŐ

Irodagépjavító üzeme
számológép specialista

BUDAPEST, V., Bálvány-u. 3. Tel. 183-787.

Új és használt írógépek raktáron. Csendőrség tagjainak 10% engedmény.

NŐI RUHÁK és KABÁTOK

készen, szalon kivételben 6 havi hitelre is

Árvai József-cégénél,

BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 1/b. Távb.: 140-655.

Borosszövettség ezüst érmével kitüntetve.